Ազգ
Azg
armenian daily

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2003 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 237(2922)

Անվտանգության հավելյալ միջոցառումներ ԱՄՆ-ի ողջ տարածքում

Բովանդակ երկրում երկու օր առաջ հայտարարված անվտանգության «Նարնջագույն» կարգի պատրաստականության հետ կապված միջոցառումները խստացվեցին երեկ Մ. Նահանգների ողջ տարածքում: Հատկապես Վաշինգտոն, Նյու Յորք, Լոս Անջելես եւ Սան Ֆրանցիսկո քաղաքներում պատրաստականության վիճակը բերվեց ծայրագույնին մոտ վիճակի: Խստացված հսկողության եւ պաշտպանության տակ են գտնվում հատկապես պետական հիմնարկները, հուշարձանները, օդանավակայանները, նավահանգիստները, կամուրջները, թունելները եւ ճանապարհային գլխավոր հանգույցները: Նշյալ միջոցառումների համար կառավարությունը հատկացրել է շաբաթական 1 մլրդ դոլարի հավելյալ գումար:

Մտավախությունը կապված է «Ալ Ղաիդա» եւ ահաբեկչական այլ կազմակերպությունների հնարավոր հարձակումների հետ, որոնց մասին ամերիկյան անվտանգության մարմիններն ստացել են «ամենալուրջ» ահազանգեր: Հատկապես տոնական այս օրերին, այդ սպառնալիքներն իրականանալու դեպքում կարող են մեծ կորուստներ պատճառել երկրին:

Վթարից 2 ամիս անց խմելու ջրի աղտոտման աղբյուրն ու պատճառներն անհայտ են

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

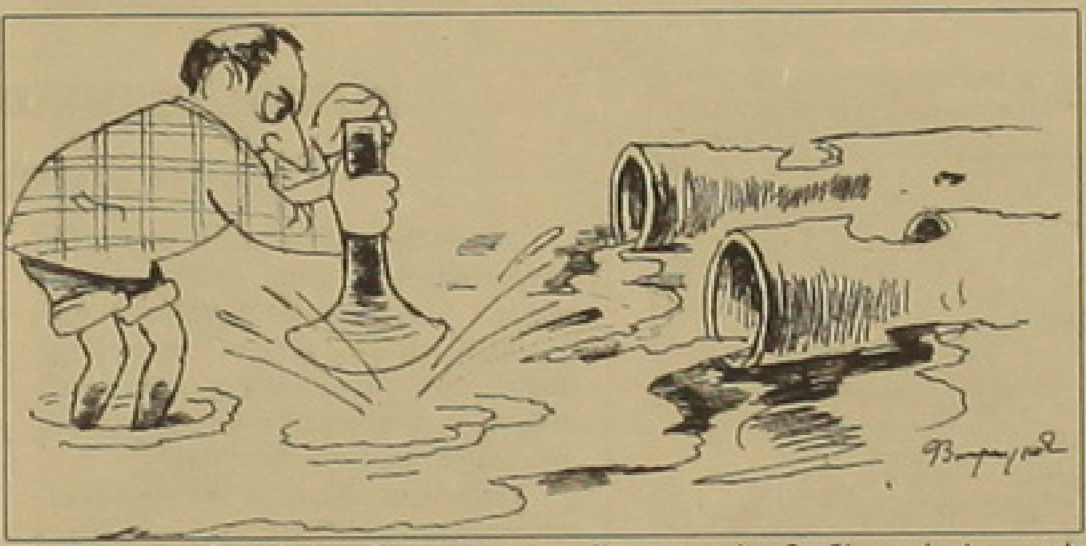

Ամանորից հաշված օրեր առաջ Սպառողների միությունը հավաքել էր «Հայջրմուղկոյուղու», կառավարությանն առընթեր ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի, Երեւանի Ջրմուղ-կոյուղու ներկայացուցիչներին եւ կրկին փորձում էր փորփրել Արաբկիր եւ Կենտրոն համայնքներում ջրի աղտոտման պատմությունը: Միության նախագահ Արմեն Պողոսյանի համոզմամբ, ինչպես ջրամատակարարման, այնպես էլ սպասարկման, կոմունալ ծառայությունների ու մյուս ասպարեզներում սպառողների պաշտպանվածությունը շարունակում է մնալ կասկածելի մակարդակի վրա: Ինչպես ջրի աղտոտման օրերին, այնպես էլ հիմա իշխանությունները չեն շտապում պարզաբանումներ ներկայացնել կատարվածի պատճառների ու դրանում մեղքի բաժին ունեցողների վերաբերյալ: Այս մասին միության պարբերական հարցումներին միօրինակ պատասխան է տրվում՝ դատախազությունն զբաղվում է գործի բացահայտմամբ:

Իսկ մինչ այդ միայն միություն դիմած տուժողների թիվը հասել է 5 տասնյակի: Այս ընթացքում միայն մի դատական նիստ է կայացել, թեեւ 10 հայցեր արդեն դատարանում են: Հոգնելով անվերջ քաշքշուկներից, հայցվորներից մեկը հետ է վերցրել դիմումը: Առ այսօր միությանը չի հաջողվել պարզել նաեւ, թե ինչ հիմքերով են կատարվում փոխհատուցումների հաշվարկները:

Տես ♦ էջ 2

ՈՒՂԵՐՁ

Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի եւ Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանի ամանորյա ուղերձը Հայաստանի ժողովրդին

Սիրելի հայրենակիցներ,
եղբայրներ եւ քույրեր,

Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի, Ռուսաստանի հայերի միության անունից եւ անձամբ իմ կողմից շնորհավորում եմ ձեզ՝ Նոր տարվա եւ Սուրբ ծննդի առթիվ, ցանկանում խաղաղություն, երջանկություն, բարեկեցություն եւ բարգավաճում:

Անցնող տարին հանրապետության կյանքում նշանավորվեց մի շարք քաղաքական իրադարձություններով, որոնք կանխորոշում են Հայաստանի մոտակա մի քանի տարվա զարգացման միտումները: Ռուսաստանի, ինչպես նաեւ համայն սփյուռքի հայերը, որոնք բազում թելերով կապված են իրենց մայր հայրենիքի հետ, ապրում են հանրապետության ժողովրդի կյանքով, մեծ հետաքրքրությամբ հետեւում երկրում դեմոկրատական գործընթացների ու քաղաքացիական հասարակության զարգացմանը, տնտեսական առաջընթացի, ժողովրդի բարեկեցության բարձրացմանն ու սոցիալական արդարության հաստատմանն ուղղված ջանքերին:

Մենք համոզված ենք, որ մեր ժողովուրդն իրեն հատուկ աշխատասիրությամբ, տոկունությամբ եւ կենսունակությամբ, ինչպես նաեւ հասարակական հարաբերությունների կայուն ավանդույթներով եւ բարձր կուլտուրայով կկարողանա լուծել այն բազմաբնույթ խնդիրները, որոնց Հայաստանը եւ հայ ժողովուրդը բախվել են իրենց համար այս բարդ ժամանակներում:

Անցնող տարին հայ ժողովրդի կյանքում նշանավորվեց մի անչափ կարեւոր պատմական իրադարձությամբ: Հիմնադրվեց Համաշխարհային հայկական կոնգրեսը, որի գլխավոր նպատակն է նպաստել աշխարհով մեկ սփռված հայության ջանքերի միավորմանը՝ հանուն մեր ժողովրդի համազգային շահերի պաշտպանության:

Մենք կանենք ամեն ինչ, որպեսզի աջակցենք ռուս-հայկական, ինչպես նաեւ հայաբնակ մյուս երկրների հետ միջպետական հարաբերությունների ամրապնդմանը, այդ երկրների միջեւ փոխշահավետ տնտեսական հարաբերությունների զարգացմանը:

Մեր նպատակն է ստեղծել անհրաժեշտ նախադրյալներ հայ ժողովրդի բոլոր հատվածների՝ Հայաստանի, Արցախի եւ սփյուռքի միջեւ հետագա բազմակողմանի հարաբերությունների զարգացման, նրանց արդյունավետ փոխգործողությունների համար՝ հանուն ազատ, անկախ Հայաստանի վերածննդի եւ հայ ժողովրդի առաջընթաց զարգացման:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՆԳՐԵՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԱՐԱ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Շքանշանների տվչություն Գոհար Գասպարյանին եւ Հակոբ Հակոբյանին

Ինչպես հաղորդել էինք մեր նախորդ համարում, երեկ Մայր աթոռ Սբ Էջմիածնի վեհարանում, հանդիսավոր եւ հուզիչ պայմաններում, Հայ եկեղեցու բարձրագույն՝ «Սբ. Սահակ-Սբ. Մեսրոպ» շքանշան շնորհվեց լեգենդար երգչուհի Գոհար Գասպարյանին եւ մեծատաղանդ նկարիչ Հակոբ Հակոբյանին, ի գնահատումն մշակույթին նրանց մատուցած մեծ ծառայությունների, ձեռամբ Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին երկրորդ կաթողիկոսի:

«Ազգ»-ի այսօրվա 6-րդ՝ մշակույթի էջում կարդացեք հոդված Գ. Գասպարյանի կյանքի եւ ազգային զգացողության մասին, իսկ վաղվա համարի նույն էջում՝ Հ. Հակոբյանի նկարչական արվեստի տեղի ու դերի մասին:

Պուտին-Քոչարյան հեռախոսազրույց

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի Դաշնության նախագահ Վլադիմիր Պուտինն այսօր Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ ունեցած հեռախոսազրույցում քննարկել է երկկողմ հարաբերություններին առնչվող հրատապ խնդիրները, ներառյալ՝ վառելիքաէներգետիկ ոլորտում համագործակցության հարցը: Ըստ ՌԴ ղեկավարի մամուլի ծառայության հաղորդման, կարծիքներ են փոխանակվել նաեւ տարածաշրջանային խնդիրների շուրջ:

Թուրքիայի խորհրդարանի պատասխանը Շվեյցարիայի խորհրդարանին

ԱՆԿԱՐԱ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շվեյցարիայի խորհրդարանում Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու օրինագծի ընդունման կապակցությամբ Թուրքիայի խորհրդարանում մեծամասնություն կազմող կառավարող «Արդարություն եւ զարգացում» եւ ընդդիմադիր ժողովրդա-հանրապետական կուսակցությունների խորհրդարանական խմբակցությունները մի հայտարարություն են ընդունել, որում, ըստ Անատոլու գործակալության, ասվում է. «Խորհրդարանները պետք է խուսափեն մշակույթների միջեւ բախումներ ստեղծել ցանկացող շրջանակների ձգտումներին ծառայություն մատուցելու վիճակում հայտնվելուց: Միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարում համերաշխություն եւ համագործակցություն ցուցաբերելու այս զգայուն ժամանակաշրջանում ընդունված սխալ որոշումը որակում ենք որպես պարգեւատրություն՝ մեծ մասամբ անմեղ մարդկանց կյանքը խորտակած եւ Շվեյցարիայի հետ բազմաթիվ երկրների շահերը թիրախ դարձրած ռասիստական հայկական ահաբեկչությանը: Թուրք ազգին խորապես վշտացրած այդ որոշման պատճառով Շվեյցարիայի Ազգային խորհրդի վրա է ընկնում վերջին տարիներին բազմաթիվ ոլորտներում դրական առաջընթաց գրանցած Թուրքիա-Շվեյցարիա հարաբերություններում սպասվող բացասական զարգացումների համար պատասխանատվությունը: Թուրքիայի խորհրդարանն անընդունելի է համարում եւ պարսավում է Շվեյցարիայի խորհրդարանի ընդունած պատմական փաստերը չարամտորեն խեղաթյուրելուն ուղղված սխալ եւ միակողմանի այդ որոշումը»:

ԲԱԹՈՒՄ

Վրաստանի ներքաղաքական կյանքում առանցքային դեր է վերապահված ԱՄՆ դեսպանին

Նոյեմբերի 22-23-ը Վրաստանում կատարված պետական հեղաշրջումից հետո Թբիլիսիում ԱՄՆ դեսպան Ռիչարդ Մայլսը երրորդ անգամ է ժամանում Բաթում՝ բանակցելու Աջարիայի առաջնորդի հետ: Ասլան Աբաշիձեն, որ նախկին նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ ուներ բարդ, երբեմն թշնամական հարաբերություններ, բազմիցս հայտարարել է, որ Աջարիայի տարածքում հունվարի 4-ին նախագահական ընտրություններ չեն անցկացվելու, քանի որ պետական հեղաշրջմամբ Վրաստանում խախտվել է սահմանադրական կարգը:

Դեսպան Մայլսը, որ պետական հեղաշրջման ընթացքում կատարել է առանցքային դեր, փորձում է Աբաշիձեին համոզել, որ ինքնավարության տարածքում անցկացվեն ընտրություններ: Երեկ Բաթումում տեղի ունեցած հանդիպումից հետո, ինչպես հաղորդում է «Civil.ge» էլեկտրոնային թերթը, Աբաշիձեն լրագրողներին ասել է. «Ժվանիան (պետնախարար) եւ Բուրջանաձեն (նախագահի պաշտոնակատար) այցելելու են Բաթում, եւ մենք շարունակելու ենք բանակցությունները: Աջարիայի տարածքում ընտրություններ անցկացնելու խնդիր չկա, մենք հորդորում ենք, որ մեր պահանջները կատարվեն»:

Թե ինչ պահանջների մասին է խոսքը, Աբաշիձեն չի հստակեցրել, սակայն ակնհայտ է, որ դեսպան Մայլսին հաջողվում է Աբաշիձեին համոզել մասնակցելու ընտրություններին, մի բան, որ չէր հաջողվել Բուրջանաձեին եւ Ժվանիային Բաթում այցելությունների ընթացքում:

Դեկտեմբերի 20-ին Ժվանիայի հետ հանդիպումից հետո Աբաշիձեն հայտարարել էր, որ նոյեմբերի 2-ի խորհրդարանական ընտրությունները մասամբ (միայն համամասնական ծրագրով) չեղյալ հայտարարելու Գերագույն դատարանի որոշումն անօրինական է, քանզի նման իրավասություններ ունի միայն Սահմանադրական դատարանը:

Երեկ Աջարիայի խորհրդարանը մեկ ամսով երկարաձգեց ինքնավարության տարածքում՝ Վրաստանի պետական հեղաշրջումից հետո, մտցված արտակարգ դրությունը:

Վաղը աշխատանքային այցով Մոսկվա է մեկնում Վրաստանի նախագահի պաշտոնակատար Նինո Բուրջանաձեն: Կրեմլում նրան ընդունելու է Վլադիմիր Պուտինը: Բուրջանաձեն հույս է հայտնել գոնե մասամբ լիցքաթափելու ռուս-վրացական հարաբերություններում առկա լարվածությունը:

Ընթացիկ

Կայարանամերձ հրապարակում փողոցային առեւտուրն օր-օրի ավելանում է դառնալով ուղղակի անտանելի: Սասունցի Դավթի արձանի դեմ դիմաց ծաղկի առեւտուր անողներին այս օրերին միացել են նաեւ եղեւնի վաճառողները: Բայց ամենից շատ զայրացնում են ոչ այնքան առեւտուր անողները, որոնք այլ ելք չունեն իրենց ապրուստը հո-

Զուր չեն ծաղկավաճառներն այդքան զգուշավոր կրպակի մասին խոսելիս: «Կրպակը ե՞րբ է բացվելու» հարցիս տիկինը վախեցած պատասխանեց՝ չգիտեմ, իսկ այնտեղ պտտվող հարբած երիտասարդը նախ խնդրեց, որ իրեն էլ լուսանկարեմ, հետո ինքնագիր ավելացրեց. «Մինչեւ գարուն կբացվի, քուր ջան»: Նրա ով լինելն, իհարկե, չիմացա:

րիստ ուղղակի գոյություն չունի:

Տարօրինակ է, որ ապօրինի շինություններով հարուստ Երեւանի քաղաքապետն այդպես էլ ոչ մի շինություն չբացահայտեց ու չապամոնտաժեց: Իսկ դրանցից թեկուզ մեկը տեսնելու համար պետք չէ շատ հեռու գնալ, որովհետեւ թեկուզ Ռոստովյան փողոցի բետոնապատ հատվածում, նույն գետի երկայնքով,

Սասունցի Դավթի արձանն ու ծաղկի խանութը՝ իրար դիմաց

Մերօրյա իշխանավորների համար խանութը արձանից կարեւոր է

գալու, այլ նախկին քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանի թույլտվությամբ տեղադրված ծաղկի խանութը: Թե ինչ տրամաբանությամբ է առաջնորդվել պրն Նազարյանը թույլտվություն տալիս, ուղղակի անըմբռնելի է արվեստի գործը քիչ թե շատ գնահատել իմացող հասարակ մարդու համար, որովհետեւ Երվանդ Քոչարի մոնումենտալ հուշարձանի հանդեպ նման վերաբերմունք կարտահայտեր միմիայն արվեստից մղոններով հեռու մարդը:

Մոտ մեկ ամիս առաջ ներկայիս քաղաքապետը խոստացավ խանութն ապամոնտաժել, սակայն առ այսօր տեղում է: Ստացվում է, որ նախկին քաղաքապետը տեղադրեց, գործողն էլ, ըստ ամենայնի, մտածում է՝ հանե՞լ, թե... մի քիչ էլ սպասել, մինչեւ կրպակը անցորդների աչքին դառնա սովորական, մինչեւ նրա մասին բոլորը մոռանան ու գուցե մի օր էլ քաղաքապետին դիմեն չապամոնտաժելու խնդրանքով... Չէ՞ որ մեկ ամիս առաջ աղմուկ հանած լրատվամիջոցներն այսօր արդեն լուռ են: Ուրեմն, եւս մեկ-երկու ամիս, ու կրպակը կբացի իր ծաղկաշատ դռները...

Հիմա լուսանկարի մասին, որն արված է կայարանամերձ հրապարակից մի քանի քայլ հեռու, Արցախի փողոցում, բոլորին հայտնի վթարային բարձրահարկ երկու շենքերի դեմ դիմաց, որտեղով հոսում է Գետառը: Փողոցի այս մայթեզրով ամեն օր հազարավոր մարդիկ են անցնում, դպրոցականներ, որոնք անզգույշ քայլի դեպքում ուղղակի կընկնեն աղբով լի գետը, որովհետեւ այդ հատվածում պա- արդեն տեսանելի է: Իբր հանգստի գոտի համարվող այս վայրում ծառեր են հատվում բենզալցակայանների թիվն ավելացնելու համար:

Կայարանամերձ հրապարակի անտերությունը, շինանյութի փողոցային վաճառքն ու բենզալցակայանների առատությունը ամենաբնորոշն են այս համայնքի համար, որոնց մասին շատերը նախընտրում են լռել: Մինչեւ ե՞րբ:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Դասարանը բավարարեց լեզվի տեսչության հայցերը

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ լեզվի պետական տեսչության վարչական իրավախախտումների բաժնի «Մեր տանը՝ մեր լեզվով» խորագրով ստուգայցերի արդյունքում մայրաքաղաքի առաջին ատյանի տարբեր դատարաններում լսվել են հայցեր ընդդեմ 12 տնտեսավարող սուբյեկտների եւ սահմանվել են վարչական տույժեր՝ ընդհանուր առմամբ 165 հազար դրամի չափով: Նշված սուբյեկտները պարտավորվել են վճիռներով սահմանված ժամկետում օտարալեզու ցուցանակը փոխարինել հայերենով:

Նոյեմբեր ամսին իրականացված տասնօրյա ստուգայցերի արդյունքում ՀՀ լեզվի պետական տեսչությունն Արաբկիրի ոստիկանության բաժանմունք է ուղարկվել 14 տնտեսավարող սուբյեկտների տվյալները, որոնք պետք է ուսումնասիրվեին եւ համապատասխան տեղեկատվություն տրվեր տեսչությանը, որից հետո տեսչությունը անհրաժեշտության դեպքում կարող էր հայց ներկայացնել: Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ լեզվի պետական տեսչության վարչական իրավախախտումների բաժնի պետ Հովհաննես Սարոյանը, ոստիկանության տրամադրած տվյալների եւ իրենց ստուգումների արդյունքների հիման վրա հունվարին եւս 7 սուբյեկտի գործեր կկազմվեն եւ դատարան կուղարկվեն:

Վրաստանի եւ Հայաստանի օրինապահները Զավախքում գործում են համատեղ

ԱԽԱԼՔԱԼԱՔ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, Ա-ԻՆՖՈ: Դեկտեմբերի 23-ին Ախալքալաքում տեղի ունեցավ Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության պետի տեղակալ Հովհաննես Հունանյանի եւ Վրաստանի ներքին գործերի փոխնախարար Գիա Ասաթիանու հանդիպումը տեղական իշխանությունների հետ: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել է հունվարի 4-ին կայանալիք նախագահական ընտրությունների ժամանակ տարածաշրջանում կարգուկանոնի պահպանման հարցը: Երկու երկրների ներքին գործերի գերատեսչությունների ներկայացուցիչները, շրջանից ընտրված խորհրդարանականները, ինչպես նաեւ տեղական իշխանությունները, կոչ են արել եւ պարտավորվել են ապահովել ընտրությունների ակտիվ մասնակցություն:

Վրաստանի արտահերթ նախագահական ընտրություններին կհետեւեն նաեւ դիտորդներ Հայաստանից

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունվարի 4-ին Վրաստանում անցկացվելիք արտահերթ նախագահական ընտրություններին ԱՊՀ դիտորդական առաքելության կազմում կհետեւեն նաեւ Հայաստանի ներկայացուցիչները: Ինչպես հայտնեց ՀՀ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի փոխնախագահ Համլետ Աբրահամյանը, ընտրական համակարգից Վրաստան կմեկնեն ԿԸՀ անդամ Եղիշե Տերտերյանը եւ ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովների 3 ներկայացուցիչներ: ԱԺ հասարակայնության հետ կապերի վարչության պետ Անահիտ Ադամյանը տեղեկացրեց, որ դիտորդական առաքելություն կիրականացնի նաեւ ԱԺ պատգամավոր, «ՀՀԿ» խմբակցության ներկայացուցիչ Հովիկ Աբովյանը:

Շքեղության հարկ Վրաստանում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեքշաբթի Վրաստանի խորհրդարանի արտահերթ նիստում 1999 թվականի գումարման պատգամավորները քննարկելու են Հարկային օրենսգրքի փոփոխությունների փաթեթը, որ մշակել է Վրաստանի ֆինանսների նախարարությունը: Մասնավորապես, հաղորդում է CNA-ն, մտցվում է նոր հարկատեսակ՝ հարստության արտաքին նշանների հարկ: Ինչպես պարզաբանել են Վրաստանի ֆինանսների նախարարությունում, այդ հարկատեսակը կվերաբերի այն ֆիզիկական անձանց, որոնք ունեն շքեղ բնակարաններ, ամառանոցներ, թանկարժեք արտասահմանյան մեքենաներ: Հարկային մուտքերը կուղղվեն կենտրոնական բյուջե՝ անմիջականորեն Սոցիալական պաշտպանության ֆոնդ եւ ծրագրվում է, որ այն կսկսի գործել 2004 թվականի հուլիսի 1-ից:

ՀԱԿԻՐՃ

ՌԱԿ Հայ իրաւանց խորհուրդի հանդիպումը Կալիֆորնիոյ նահանգի սենատոր Ջէֆ Մոռքի հետ

Դեկտեմբեր 19-ին, տօնական օրերու այցելութեանց ծիրէն ներս, ՌԱԿ Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներու Հայ իրաւանց խորհուրդի ներկայացուցիչներ ընկերներ Արա Ահարոնեանը եւ Գէորգ Գրիգորեանը հանդիպում ունեցան Կալիֆորնիոյ նահանգի սենատորին՝ 21-րդ ընտրաշրջանի դեմոկրատ ծերակուտական Ջէֆ Մոռքի հետ, Փասադենայի իր գրասենեակին մէջ:

Հայասէր ծերակուտականը, որուն ընտրաշրջանէն ներս բնակութիւն հաստատած են 140,000-ի հասնող ամերիկահայեր, անցնող տարածաշրջանին իր ամբողջ կարելին ըրաւ Կալիֆորնիա-Հայաստան առեւտրական մնայուն գրասենեակի մը հաստատման համար, միաժամանակ հայ գաղութի ներկայացուցիչներուն հետ տուաւ պարբերական իր հանդիպումներուն լայն տեղեկութիւններ գրասենեակի կազմակերպական աշխատանքներուն ու գործունէութեան զարգացումներուն մասին:

Անցնող տարուան դեկտեմբերին, Հայ իրաւանց խորհուրդը նշած էր ծերակուտական Ջ. Մոռքի ծննդեան 70-ամեակը, այս առթիւ հանդիսութեան ներկայ գտնուած էին մեծ թիւով քաղաքական դէմքեր Կալիֆորնիայէն՝ յարգելու արժանաւոր կրթական մշակն ու հայասէր քաղաքական գործիչը, որ 2004-ին կը պատրաստուի վերընտրութեան երկրորդ շրջանի մը համար:

Հայ իրաւանց խորհուրդն այժմէն յայտնեց իր զօրակցութիւնը սենատորին յառաջիկայ տարուան ընտրութիւններուն համար:

ՌԱԿ ՄԱՄԼՈ ԴԻՒԱՆ

Վարդապետական թեզերի պաշտպանություն

Դեկտեմբերի 19-ին Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի Գեւորգյան հոգեւոր ճեմարանում Տ. Շահե արք. Աճեմյանի նախագահությամբ տեղի ունեցավ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի երկու միաբան հայրերի վարդապետական թեզերի բանավոր պաշտպանություն:

Մասնավոր վարդապետի աստիճանի արժանացան Տ. Արմաշ աբղ. Նալբանդյանը եւ Տ. Եղիշե աբղ. Ավետիսյանը:

Հայր Արմաշի ուսումնասիրության թեման էր «Ակնարկ Սբ. Գրիգոր Լուսավորչին եւ Աթանասին վերաբերվող հայերեն Պատարագների առ այսօր եղած հետազոտությունների մասին»: Հայր Եղիշեի վարդապետական թեզը «Աբասի որդի Գրիգոր վրդ. Սանահնեցու «Գիրք Պատճառաց»» թեմայով էր:

Դեկտեմբերի 23-ին, Օշականի Սբ. Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցում տեղի ունեցավ մասնավոր վարդապետական աստիճանների տվչության արարողություն՝ ձեռամբ Տ. Ներսես արք. Պոզապալյանի: Եկեղեցական արարողության ընթացքում նորընծա վարդապետներին տրվեցին օձագլուխ գավազաններ՝ իբրեւ վարդապետական աստիճանի եւ իմաստության խորհրդանիշ:

Նույն օրը Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն ընդունեց վարդապետներին՝ Ներսես Սրբազանի ուղեկցությամբ: Իր օրհնությունը տալով նորընծաներին՝ Վեհափառ Հայրապետը նրանց շնորհեց լանջախաչեր:

Վթարից 2 ամիս անց խմելու ջրի աղտոտման աղբյուրն ու պատճառներն անհայտ են

Սկիզբը՝ էջ 1

«Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ առեւտրային տնօրեն Գագիկ Մարգարյանը վթարի պատճառները դարձյալ բացատրեց բազմիցս կրկնված փաստարկներով՝ ցանցն անհավոր վիճակում է, 40-50 տարի ներդրումներ չեն եղել, վթարների հավանականություն այսօր էլ կա եւ կլինի: Իսկ թե կոնկրետ որ հատվածում եւ ինչ պատճառով է ջրի զանգվածային աղտոտումը եղել, վթարից 2 ամիս անց էլ հայտնի չէ: Ընդամենը շարունակում են վարկածներ շրջանառվել: Ջրմուղը չի կարողացել ժամանակին ու օպերատիվ արձագանքել, որովհետեւ պատահարն արտակարգ է եղել եւ իրենք չեն կողմնորոշվել: Իսկ փոխհատուցումների հետեւյալ մեխանիզմն է կիրառվել՝ աղտոտված ջրի համար գանձումներ չեն կատարվել, իսկ այդ ընթացքում մատուցված ջրի արժեքի կրկնակի չափով տուգանք է վճարվել քաղաքացիներին: Ի դեպ, այդ գումարն էլ հաշվեգրվել է սպառողների պարտքերի հաշվին: Իսկ որ վթարի ընթացքում բնակիչները հոսանքի, մաքուր ջուր գնելու, հիվանդանոցում կամ տանը բուժվելու համար հսկայական գումարներ կամ պարզապես նյարդեր ու ժամանակ են ծախսել, այդ մասին չեն էլ մտածել՝ այս դեպքում արդեն ճշգրիտ հաշվարկներ անելով սպառողների համբերության ու զիջողամտության վրա: Բնակիչները սրանից հետո էլ հրեշտակային նույն համբերությամբ կվճարեն նաեւ թանկացած սակագինը՝ 56-ի փոխարեն 120 դրամը, թեեւ վթարի կրկնության վերաբերյալ իշխանությունները ոչ մի երաշխիք չեն ներկայացնում իրենց:

Տրանսպորտի աշխատանքը տոնական օրերին

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամանորի օրերին Երեւանի քաղաքացիների պատշաճ սպասարկումն ապահովելու նպատակով կավելացվեն տրանսպորտային միջոցների աշխատանքային ժամերը:

Ինչպես նշեց Երեւանի քաղաքապետարանի տրանսպորտի վարչության պետ Արեգ Բարսեղյանը, դեկտեմբերի 31-ին Կարեն Դեմիրճյանի անվան մետրոպոլիտենը եւ վերգետնյա տրանսպորտը կաշխատեն մինչեւ հունվարի 1-ի ժամը 2:00-ն, իսկ Նոր տարվա առաջին երկու օրերին՝ մինչեւ 24:00-ն: Հունվարի 3-ից հասարակական տրանսպորտի աշխատանքը կընթանա սովորական գրաֆիկով: Ըստ Ա. Բարսեղյանի, ամեն տարի գործել է նույն ռեժիմը, եւ ձախողումներ կամ քաղաքացիների կողմից բողոքներ չեն գրանցվել:

Մայրաքաղաքի 118 երթուղիները սպասարկում է 2.534 շարժական միավոր:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ

Նաղդալյանին հետեւել է ոչ միայն ներկայումս ձերբակալված խումբը

Սա՝ ըստ ամբաստանյալ Ֆելիքս Առուստամյանի

Տիգրան Նաղդալյանի սպանության գործով երեկ շարունակվեց վերաքննությունը: Դատական նիստը սկսվեց ամբաստանյալ Ջոն Հարությունյանի հարցաքննությամբ: Ջոնը հրաժարվեց իր նախաքննական ցուցմունքներից՝ պնդելով, որ այդ ցուցմունքներն ինքը չի գրել: Ամբաստանյալն իր ցուցմունքը համարեց միայն այն, ինչ տեսագրվել է նախաքննության ժամանակ: Հրաժարվելով նախաքննական ցուցմունքներից, Հարությունյանն, այնուամենայնիվ, պնդեց իր առաջին ատյանի դատարանում տված ցուցմունքները, որից հետո դատարանն անցավ հարցաքննության:

Ամբաստանյալ Ֆելիքս Առուստամյանի՝ Ջոն Հարությունյանին ուղղված հարցերն ավելի շուտ զավեշտալի վիճակ ստեղծելու նպատակ ունեին: Ֆելիքս Առուստամյանը բարկացած էր, որ Ջոնի ցուցմունքներով ինքն օժանդակել է սպանությանը, մինչդեռ, ըստ իրեն, չի մասնակցել:

Ամբաստանյալ Արմեն Սարգսյանի հարցին ի պատասխան Ջոնը նշեց, որ Տիգրան Նաղդալյանի սպանության պատվերը տրվել էր դեռեւս նոյեմբերին: Մինչդեռ, Արմեն Սարգսյանի խոսքերով, իր դատավճռում նշվել է, որ պատվեր տրվել է դեկտեմբերի 19-ին: Այնուհետեւ Արմեն Սարգսյան-Ջոն Հարությունյան հարցուպատասխանից պարզ դարձավ նաեւ, որ ամբաստանյալ Հովհաննես Հարությունյանը (Ապեր) իսկապես առաջին ատյանի դատարանում դատաքննության ժամանակ ինչ-որ ցուցմունք է պատրաստել, որ, սակայն, չի հրապարակվել:

Ըստ Ջոն Հարությունյանի, Հովհաննես Հարությունյանի՝ իրենց ներկայությամբ նշված ցուցմունքի ընթերցումից ինքը հասկացել էր, որ Ապերին թույլ չեն տալիս սպանության պատվիրատուի մեղքը վերցնել իր վրա: Արմեն Սարգսյանի այն հարցին, թե արդյոք նախաքննության ժամանակ Ջոն Հարությունյանին առաջարկել կամ ստիպե՞լ են տալ որոշ անուններ, Ջոնը պատասխանեց, թե ինքը միայն սպանության պատվերի առումով խոսել է Գեղամ Շահբազյանի հետ: Բայց Ջոնին, այնուամենայնիվ, որպես հարց տրվել են Արմեն եւ Արամ Սարգսյանների անունները: Հարցուպատասխանի վերջում Ջոն Հարությունյանը պնդեց, որ, այո, սպանության պատվերն իրեն տրվել է նոյեմբերին եւ ոչ դեկտեմբերին:

Երբ հարց տալու իրավունք խնդրեց ամբաստանյալ Գրիգոր Պետրոսյանը, Ջոն Հարությունյանը նշեց, որ Պետրոսյանը որեւէ մեղք չունի այս գործում: Իսկ դատավորի հարցին, թե Ջոնի պատիժը մեղմացնելու համար ինչ հանգամանքներ կարող են հաշվի առնվել, ամբաստանյալ Հարությունյանը հիշեցրեց իր խնամքի տակ գտնվող անչափահաս երեխաների

PHOTOLURE

մասին: Հարությունյանը նաեւ ավելացրեց, որ հաշվի չառնվելու դեպքում էլ ինքը պատրաստ է կրելու իր պատիժը:

Այնուհետեւ հետեւեցին տարբեր հերթականությամբ հարցեր: Դատավոր Արշակ Խաչատրյանն էլ բարկացավ, թե «10 կոպեկ հո չե՞նք ֆռալու»: Հարցերը դրանով սահմանափակվեցին: Եվ քանի որ Ջոն Հարությունյանը հրաժարվել էր ցուցմունք տալուց, մեղադրող կողմը միջնորդեց հրապարակել Ջոնի նախաքննական ցուցմունքներից: Ամբաստանյալը բարկացավ, թե դրանք չեն գրվել իր ձեռքով, կարիք չկա հրապարակելու:

Ինչեւէ, դատարանը բավարարեց մեղադրողների միջնորդությունը՝ գտնելով, որ դատաքննական եւ նախաքննական ցուցմունքների մեջ կան տարբերություններ: Այս որոշման կապակցությամբ դահլիճում նստածներից Արմեն Սարգսյանի կողմնակիցները ցուցադրաբար լքեցին դահլիճը:

Դատարանը երեկ սկսեց նաեւ ամբաստանյալ Ֆելիքս Առուստամյանի հարցաքննությունը: Առուստամյանի ասածներից հետաքրքրականն էր այն, որ, ըստ ամբաստանյալի, առաջին ատյանի դատարանը դատավճիռ կայացնելիս հաշվի չի առել սպանությունը կատարելուց կամավոր հրաժարվելու փաստը: Ավելին՝ Առուստամյանը Ջոն Հարությունյանին եւս թույլ չէր տա կատարել սպանությունը, եթե Գեղամ Շահբազյանն ուշադիր չհետեւեր:

Դատական նիստի ընթացքում Ֆելիքս Առուստամյանը թերեւս նորություն հանդիսացող մի հայտարարություն արեց: Ըստ այդմ Տիգրան Նաղդալյանին հետեւելու ժամանակ իրենք նկատել են, թե ինչպես «Նիվա» եւ «ԳԱԶ-24» մեքենաներով էլի ինչ-որ մարդիկ հետեւել են Նաղդալյանին: Ընդ որում, առաջին ենթադրությունը, թե գուցե դա Տիգրան Նաղդալյանի թիկնազորն է, չի հիմնավորվել: Ընդհակառակը՝ տպավորություն են ստացել, թե հետեւում են իրենց նման, եւ դա տեւել է մի քանի օր:

Հարցաքննության ընթացքում Ֆելիքս Առուստամյանն իրեն վատ զգաց: Նիստն ընդմիջվեց, ապա վերսկսելուց հետո ավարտվեց Առուստամյանի հարցաքննությունը: Այսօր դատական նիստը կշարունակվի ամբաստանյալ Գրիգոր Պետրոսյանի հարցաքննությամբ:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Թող Աստված մեզանից վատ վիճակում գտնվողին օգնի

Սյունիքի մարզում ենք: Սպանդարյան, Սառնակունք, ապա Ծղուկ գյուղերի, այսպես ասած, շեմին ավետող ջրափոսերն ենք հաղթահարում: Զուգահեռաբար դիմադրում ենք սաստիկ ցրտին: Ամեն քայլափոխի ցեխի մեջ խրվելու հեռանկարից խուսափելով՝ ուսումնասիրում ենք հնացած ու կոտրատված տանիքների, տների դիմաց բարձրացող դեռ չչորացած աթարի կույտերը, տնամերձերում աճած մի քանի գլուխ կաղամբը եւ համարյա անմշակ հողը:

Այս պատկերն է ծովի մակարդակից 2220 մ բարձրության վրա գտնվող նշված երեք գյուղերում: Իսկ սյունեցին, վստահաբար, չի՛ ծուլանում:

Տարվա կեսը օր ու գիշեր քրտնաջան աշխատում է, որ ժամանակը գա եւ վայելի իր աշխատանքի ու հողի պտուղը, բայց այն հիմնականում կարկուտի ու ցրտի բաժինն է դառնում: Դե, իսկ տարվա մյուս կեսը մի կերպ ձմեռում է: Ձմեռում է կիսաչոր աթար վառելով: Բնական գազ կա, բայց սպանդարյանցու, սառնակունքցու, ծղուկցու եւ գուցե ոչ միայն նրանց համար թանկ է: Այս գյուղերում ձմեռել նշանակում է մեկուսանալ: Այստեղ առանց այն էլ դժվարանցանելի ճանապարհները հոկտեմբերի վերջին լիովին փակվում են: Գյուղացիները մնում են իրենց լեռներով շրջափակված եւ արտաքին աշխարհի հետ կապվելու ռադիոյի, հեռուստատեսության եւ հաճախակի ու երկարատեւ խափանումներով աշխատող հեռախոսակապի տված փոքր հնարավորության հույսով: Կարելի է ենթադրել, թե նման մեկուսացումը գոնե էկոլոգիական մաքրության տեսանկյունից է շահեկան: Մինչդեռ ո՛չ, այս գյուղերում խմելու մաքուր ջուրն ինքնին հիմնախնդիր է, որ վերջերս մասնակիորեն լուծվել է բրիտանական «Օքսֆամ» ընկերության ջանքերով, նաեւ բացվել են բուժկետեր: Չնայած լեռցիները հայտնի են երկարակեցությամբ, բայց նրանց էլ անհրաժեշտ է բժշկի ծառայությունը: Այսուհետ նշված երեք գյուղերի 1570 բնակիչները կկարողանան բժշկական գոնե առաջնային օգնություն ստանալ: Անժխտելի է նաեւ այն, որ սովորելու համար քիչ են միայն ընդունակությունները եւ ցանկությունը, չնայած դրան Սպանդարյան գյուղի ավերակվող, ամեն վայրկյան փլուզման վտանգի տակ գտնվող դպրոցի շրջանավարտներն ուսանում են մայրաքաղաքի տարբեր բուհերում: Իսկ ֆիզիկայի եւ քիմիայի ուսուցիչներ չունեցող յոթերորդ դասարանցի Վարդանը վստահեցնում է, որ ինքը բժիշկ է դառնալու եւ բարբառին սովոր իր տարեկիցների ու իրենից կրտսերների հետ զարմացնում մայրենիի նկատելիորեն լավ իմացությամբ:

Բնության հետ պայքար տալով ապրող ավագներն էլ իրենց մտքի խոր ծալքերում պահելով այն, որ երկար սպասում են բնության հարվածների փոխհատուցմանը, հարկային համակարգում որոշակի արտոնությունների, իրենց զավակներին հայրենի գյուղում պահելու հնարավորության եւ ով գիտի էլի ինչ կենսական խնդիրների լուծմանը, քամահար, բայց ժպտադեմ ու բացսիրտ երեւանցի հյուրերին հրավիրում են իրենց օջախում հաց կիսելու:

Մեկ օր ապրում ենք սպանդարյանցու, սառնակունքցու, ծղուկցու հետ: Այնուհետեւ բռնում ենք հետդարձի ճանապարհը:

Մեզ հետ բերում ենք սառնակունքցի փոքրիկ Ռիմայի ամենամեծ երազանքը, որ ընդամենը մայրիկին հանգիստ իր կողքին նստած տեսնելն է: Բերում ենք նաեւ ծղուկցի 16-ամյա Կարենի հարցը. «Կարծում ես մեր գյուղում կարողություններս դրսեւորելու հնարավորություն կա՞»: Սեղմում ենք Կարենի աշխատանքից կոպտացած ձեռքը եւ հիշում Սյունիքի փոխմարզպետ Արա Դոլունցի հուսահատ ցանկությունը. «Կառավարությունը մշակում է աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագիր, որում առանձին մոտեցում կա բարձր լեռնային եւ սահմանամերձ բնակավայրերի համար: Հուսանք փոփոխությունը շուտով եւ զգալի կլինի»:

Հուսանք, բայց անկեղծ ասած՝ ավելի մեծ հույս ներշնչեց հինգ զավակ ու քսան թոռ ունեցող եւ դեռ իր ընտանիքը փոքր համարող սառնակունքցի 74-ամյա Վալյա տատի շռայլ օրհնանքը. «Թող Աստված մեզանից վատ վիճակում գտնվողին օրհնի: Մենք, որ էսպես էլ մնանք՝ ոչինչ»:

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Գնահատականներ անցնող տարվա վերաբերյալ

Այս անգամ՝ ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության մշտական հանձնաժողովից

2004-ի բյուջեում անցնող տարվա համեմատ 7.5 մլրդ դրամով ավելացել են կրթությանը հատկացված գումարները, 2 մլրդ-ով՝ մշակույթին, 125 մլն-ով՝ գիտությանը: Սակայն, ըստ ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության մշտական հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանի, դա բավարար չէ: «Քանի որ Հայաստանում գլխավոր ռեսուրսը մարդկայինն է, կրթությունն ու գիտությունը մեզ մոտ զարգացման գերակա ուղղություններ պետք է լինեն: Այսօր պետք է լուրջ քայլեր ձեռնարկենք, որ տարիներ հետո արտահանենք մտավոր կարողություններ եւ աշխարհում մեր տեղն ու դերն ունենանք», երեկ լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց հանձնաժողովի նախագահը:

Հ. Հակոբյանը ներկայացրեց այս ընթացքում հանձնաժողովի կատարած աշխատանքները: Հանձնաժողովի առաջարկած օրենքներից 9-ը ընդունվել են, 25-ը շրջանառության մեջ են: Հանձնաժողովի հրավիրած խորհրդարանական երկու խոշոր լսումներից մեկը բուհական եւ հետբուհական կրթության օրենքի նախագծի, մյուսը հայոց լեզվի օրենքի կիրառման եւ լեզվի անաղարտության պահպանման վերաբերյալ էր:

Բուհական եւ հետբուհական կրթության օրենքի նախագծի վերաբերյալ քննարկման թեմաներ էին բարձրագույն կրթության երկաստիճան համակարգից անցումը եռաստիճան համակարգի, եվրոպական չափանիշների ընդունումը մեր կրթական համակարգում, հայաստանյան բուհերի ուսանողների ուսման շարունակությունը եվրոպական երկրներում, մասնավոր, պետական եւ հավատարմագրված բուհերի մասին նախագծերի քննարկումները:

Ինչ վերաբերում է հայոց լեզվին, հանձնաժողովի նախագահն ասաց. «Հանձնաժողովը շատ քիչ է լեզվաքաղաքականության վրա ազդելու համար, սակայն պետք է նպաստի իրավիճակը շտկելուն»: Հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ, օրինակ, գովազդային վահանակում խախտումների տուգանքը 5000 դրամից դարձել է 500.000:

Հանդիպման ժամանակ քննարկվեց նաեւ դպրոցների օպտիմալացման խնդիրը: Դպրոցներում վերահսկողությունն իրականացնում են քաղաքապետարանն ու կրթության եւ գիտության նախարարությունը: Ըստ Հրանուշ Հակոբյանի՝ կարեւոր է, որ միավորման արդյունքում այս կամ այն դպրոցը արտոնություն չունենա: Նա գտնում է, որ սխալ է, երբ դպրոցում կրճատվում է մանկավարժական կրթություն չստացած, սակայն տարիներ շարունակ լավագույն արդյունք տված ուսուցիչը, նրա փոխարեն աշխատանքը շարունակում մանկավարժական կրթություն ստացած նորավարտը:

Հանձնաժողովի նախագահը, շնորհավորելով գալիք Նոր տարին, Հայաստանին, Արցախին եւ սփյուռքին խաղաղություն եւ կայունություն մաղթեց:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Սեմինար-խորհրդակցություն կենսաանվտանգության շուրջ

Հայաստանի Հանրապետությունը 2003 թ. սկզբից աշխարհի ավելի քան 120 երկրների հետ ՄԱԿ-ի բնապահպանական ծրագրի հովանավորությամբ (UNEP/GEF) իրականացնում է «Կենսաանվտանգության ազգային գործողությունների շրջանակի մշակում» ծրագիրը, որի նպատակն է հասարակայնության լայն շերտերին տեղեկացնել եւ մասնակից դարձնել գենետիկորեն ձեւափոխված օրգանիզմների (ԳՁՕ) հետ առնչվող խնդիրներին, ստեղծել օրենսդրական դաշտ, որը կկարգավորի ԳՁՕ-ի կիրառման հետ կապված խնդիրները: Դա կլինի գործնական քայլ ՀՀ-ում Կարթագենյան արձանագրության վավերացման գործում:

2000 թ. հունվարի 29-ին Մոնրեալում ընդունված կենսաբազմազանության մասին կենսաանվտանգության Կարթագենյան արձանագրությունը կարեւոր միջազգային պայմանագիր է, որը կոչված է ապահովելու գենետիկորեն ձեւափոխված օրգանիզմների ստեղծման, մշակման, փոխանցման եւ օգտագործման անվտանգությունը շրջակա միջավայրի ու մարդու առողջության համար: Փաստաթուղթը հնարավորություն է տալիս տեխնոլոգիական մեթոդների շնորհիվ գեները փոխանցել մի կենդանի օրգանիզմից այլ օրգանիզմ: Այն անսահման հնարավորություններ է ընձեռում նոր օգտակար հատկություններով օժտված մանրէների, բույսերի ու կենդանիների ստեղծման համար, որով էլ կարող է նպաստել մարդու բարեկեցությանն առնչվող խնդիրների լուծմանը, հատկապես պարենային մթերքների, գյուղատնտեսության եւ առողջապահության հետ կապված կենսական պահանջների բավարարման գործում: Միեւնույն ժամանակ կենդանի բնության հավասարակշռության խախտումը կարող է հնարավոր վտանգի աղբյուր դառնալ: Ահա թե ինչու այդ տեխնոլոգիան իր կիրառման հենց սկզբից դարձավ մարդկության անհանգստության առարկա:

Երկօրյա սեմինար-խորհրդակցությունը, որը բացեց ու վարեց ՀՀ բնապահպանության նախարար Վարդան Այվազյանը, կմշակի առաջիկա 1,5 տարվա ծրագրային գործողությունների պլան, որտեղ ընդգրկված կլինեն այն բոլոր նախարարություններն ու գերատեսչությունները, որոնք անմիջականորեն կապված են «Կենսաանվտանգության ազգային գործողությունների շրջանակի մշակում» ծրագրին: Ծրագրի համակարգող, ՀՀ բնապահպանության փոխնախարար Արտաշես Զիրոյանը մանրամասն ներկայացրեց այն կարեւոր 7 բաղադրամասերը, որոնցով էլ առաջնորդվելու է ծրագրի առաջին փուլի իրականացումը: Առայժմ 156 հազար ԱՄՆ դոլար է հատկացված ուսումնասիրությունների համար: Հատուկ ուշադրության է արժանանալու ռիսկերի գնահատման եւ կարգավորման համակարգի ստեղծումը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Վթար Նալբանդյան-Չարենց փողոցների խաչմերուկում

ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապի եւ լրատվության վարչության օպերատիվ տվյալներից տեղեկացանք, որ երեկ, ժամը 13.00-ի սահմաններում, Նալբանդյան-Չարենց փողոցների խաչմերուկում «ՎԱԶ-2121» մակնիշի ավտոմեքենան բախվել է «ԼԱԶ-693» մակնիշի ավտոբուսին, որն էլ իր հերթին բախվել է «ՏԱՏՐԱ» մակնիշի բեռնատարին: Դեպքի հետեւանքով «ՎԱԶ-2121» մակնիշի մեքենայի վարորդը ստացել է մարմնական վնասվածքներ ու տեղափոխվել հիվանդանոց: Դեպքի հետ կապված հանգամանքները պարզվում են, կատարվում է նախաքննություն:

Շտապօգնության գիտաբժշկական կենտրոնից «Ազգին» հաջողվեց տեղեկանալ, որ վարորդ Հուսեյին Պոլը (ֆրանսիացի) գտնվում է վերակենդանացման բաժանմունքում: Բաժանմունքի բժիշկը հավաստիացրեց, որ նրա վիճակը միջին ծանրության է եւ արտակարգ շեղումներ չկան:

Մ. Մ.

Վրաստանի պետական հեղաշրջումը ԱՄՆ-ը մատուցում է որպես ժողովրդավարության հաղթանակ

Վաշինգտոնի շահերին ծառայող Շեւարդնաձեին փոխարինում է Վաշինգտոնի շահերին ավելի լավ ծառայող Սաակաշվիլին, իսկ Հայաստանո՞ւմ...

Նոյեմբերի 22-ի երեկոյան, երբ Վրաստանում հաստատվել էր երկիշխանություն, նախկին նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի մամլո ծառայությունը տարածեց հաղորդագրություն, որում ասվում էր. «Վրաստանում իրականացվել է զինված պետական հեղաշրջում, նախագահի վրա հարձակումը ավարտվել է առանց արյունահեղության, Շեւարդնաձեն ողջ է»:

Նույն երեկոյան ավելի ուշ, լիազորությունները ստացած նախկին խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեն վրացական հեռուստատեսությամբ հայտարարեց, որ «գործող սահմանադրության շրջանակներում, որպես խորհրդարանի նախագահ, իր վրա է վերցնում պետության ղեկավարի լիազորությունները մինչեւ կպարզվեն երկրի նախագահի անկարողության խնդիրները»:

Բուրջանաձեն անօրինական նախագահ է, թեկուզ ժամանակավոր

Ըստ Վրաստանի սահմանադրության, խորհրդարանի նախագահը երկրի նախագահի լիազորությունները ստանձնում է երեք դեպքերում. երբ նախագահը մահանում է, հրաժարական տալիս կամ ի վիճակի չի լինում կատարել լիազորությունները:

Երբ Բուրջանաձեն իրեն հռչակեց նախագահ, Շեւարդնաձեն ողջ էր (ողջ է նաեւ այսօր), հրաժարական չէր տվել եւ ի վիճակի էր կատարել սահմանադրությամբ վերապահված լիազորությունները: Ինչպես նոյեմբերի 23-ի առավոտյան հայտարարեց պաշտպանության նախարար Դավիթ Թեւզաձեն «ստեղծվել է քաղաքական նոնսենս (անհեթեթություն), երբ երկրում գործում են իշխանություններ եւ նրանք, ովքեր փաստացի ղեկավարում են գործընթացները»:

Սակայն եթե անգամ Շեւարդնաձեն ի վիճակի չէր շարունակելու կատարել լիազորությունները, ապա Բուրջանաձեի անօրինական նախագահ լինելու հանգամանքը չի արդարացվում: Խնդիրն այն է, որ Բուրջանաձեն չէր կարող ստանձնել երկրի ղեկավարի պարտավորությունները, քանի որ նա նախագահ էր մի խորհրդարանի, որն սպառել էր լիազորությունները, այսինքն այն պահին, երբ Բուրջանաձեն իրեն հռչակեց նախագահ, ընդամենը շարքային խորհրդարանական էր նոր ընտրված խորհրդարանի 235 պատգամավորներից մեկը:

Մեկ այլ անօրինականություն. Վրաստանում նոյեմբերի 2-ին կայացած խորհրդարանական ընտրությունները անվավեր են ճանաչվել մասամբ. մեծամասնական ընտրակարգով ընտրված 85 պատգամավորների ընտրությունը գերագույն դատարանը որակել է օրինական, մինչդեռ համամասնական ընտրակարգով նոր ընտրություններ են կայանալու:

Անշուշտ, այսօր արդեն, երբ Վրաստանում իրականացվել է պետական հեղաշրջում եւ իշխանությունից հեռացվել է երկրի օրինական նախագահը, անհեթեթ է մեջբերումներ անել Վրաստանի սահմանադրությունից: Պարզապես հիշեցնենք, որ Շեւարդնաձեն իշխանության էր եկել նույնպես պետական, ռազմական հեղաշրջման արդյունքում, երբ իշխանությունից հեռացվեց, ապա սպանվեց Վրաստանի օրինական, առաջին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիան:

Պետական հեղաշրջումն իրականացվեց ԱՄՆ-ի անուղղակի մասնակցությամբ

2003 թ. փետրվարին ամերիկացի միլիարդատեր Ջորջ Սորոսի հիմնադրամի միջոցներով 31-ամյա Գոգի Բոկերիան մեկնեց Բելգրադ՝ տեղում ուսումնասիրելու, թե ինչպես է տապալվել Սլոբոդան Միլոշեւիչը: Բոկերիան նախկին լրագրող էր, որը հետագայում մեկ այլ նախկին լրագրողի, 30-ամյա Լեւան Ռամիշվիլու հետ հիմնեց «Ազատություն ինստիտուտ» հասարակական կազմակերտությունը:

Թբիլիսիում Բոկերիայի նախաձեռնությամբ ծեւավորվեց «Կմարա» (թարգմանաբար բավական է) շարժումը, որը ֆինանսավորում էր նույն Սորոսի հիմնադրամը: Արդեն մարտից սկսվեցին ամենօրյա ցույցերը, երթերը Թբիլիսիում, Վրաստանի այլ քաղաքներում: Շարժման ակտիվիստները, որոնք մոտ 3000 էին, հրապարակավ հայտարարում էին, որ իրենց գործունեության գլխավոր նպատակը Շեւարդնաձեի իշխանության տապալումն է:

Արդեն մարտ ամսին վրացական մամուլում հայտնվեցին հրապարակումներ Վրաստանում պետական հեղաշրջման հնարավորության մասին: Ընդ որում, նման հրապարակումները կապվում էին Թբիլիսիում ԱՄՆ դեսպան Ռիչարդ Մայլսի անվան հետ:

Ամերիկացիները եւ մասնավորապես Մայլսը վարչակարգեր տապալելու փորձ ունեին: Այսպես, ամերիկյան հատուկ ծառայությունների օժանդակությամբ հեղաշրջումներ են տեղի ունեցել Բրազիլիայում 1961 թ., Չիլիում 1973 թ., Բուլղարիայում 1990 թ., Սերբիայում 2000 թ. եւ վերջապես Վրաստանում 2003 թ.: Ուշագրավ է, որ 1996-1999 թթ. հենց Ռիչարդ Մայլսն էր համակարգում Սլոբոդան Միլոշեւիչի վարչակարգի տապալման գործընթացը, որը կյանքի կոչվեց 2000 թ.:

Սերբական փորձն ուսումնասիրելու նպատակով Բելգրադ մեկնեցին ընդդիմության առաջնորդներ Միխայիլ Սաակաշվիլին, Զուրաբ Ժվանիան, Դավիթ Գամկրելիձեն, Գեորգի Բարամիձեն դարձյալ Սորոսի միջոցներով: Ամառը նույն Սորոսի միջոցներով Թբիլիսի ժամանեցին Միլոշեւիչի տապալմանն օժանդակած «Օտպոր» ուսանողական շարժման մասնակիցները, ովքեր երեք օրում վրաց ուսանողությանը «Կմարա» շարժմանը ծանոթացրին այն եղանակներին, որոնք օգտագործվել էին Միլոշեւիչին իշխանությունից հեռացնելու օրերին:

«Սորոսն իմ ընկերն է, բայց, ցավոք, նա չօգնեց ինձ: Ես ուրախ կլինեի, եթե նա մի քանի միլիոն դոլար տրամադրեր», հեղաշրջումից հետո հայտարարեց Սաակաշվիլին:

Շեւարդնաձեն այլ կարծիքի է. «Ես ունեմ փաստեր ԱՄՆ կառավարության «Կմարա» շարժմանը եւ այս հեղաշրջմանը ուղղակի ֆինանսավորման մասին», ասաց Շեւարդնաձեն:

Վրաստանի պետական հեղաշրջմանը ամերիկացիներից բացի օժանդակեցին «Ռուսթավի-2» հեռուստաընկերությունը եւ «24 ժամ» օրաթերթը, երկուսի ֆինանսավորողն էլ Սորոսն է:

Փաստորեն, Վրաստանի խորհրդարանական ընտրություններում տեղ գտած կեղծիքները, որոնք բնորոշ են եղել նաեւ երկրի նախորդ ընտրություններին, պետական հեղաշրջման միայն առիթն էին: Երբ ուժով գրավվում է օրինական նախագահի նստավայրը, ապա խորհրդարանի շենքը, դա չի կարող լինել հեղափոխություն՝ վարդյա թե թավշյա:

Վրաստանի պետական հեղաշրջման արձագանքները Հայաստանում

Վրաստանում տեղի ունեցած պետական հեղաշրջումը Հայաստանում տարբեր կերպ է մեկնաբանվում: Այսպես, նախագահամետ մամուլը եւ քաղաքական գործիչները թմբկահարում են նոյեմբերի 2-ի ընտրություններում տեղ գտած զանգվածային կեղծիքները, ենթադրաբար արդարացնելու եւ մոռացության տալու զանգվածային այն կեղծիքները, որոնք տեղ գտան Հայաստանի ընտրություններում: Ընդդիմադիր մամուլը եւ քաղաքական գործիչները, բնականաբար, ողջունում են այսպես կոչված «վարդյա հեղափոխությունը»:

Այսպես, «Արդարություն» դաշինքի առաջնորդ Ստեփան Դեմիրճյանը պետական հեղաշրջման հաջորդող օրերին մի քանի անգամ կրկնեց, որ Վրաստանի վերջին իրադարձությունները կարող են հոգեբանական ազդեցություն ունենալ Հայաստանում, եւ «ոչ լիգիտիմ նախագահը պետք է հետեւություններ անի», հավելելով, որ «շուտով Հայաստանում ընդդիմությունը եւս հաղթելու է»:

Վրաստանում տեղի ունեցած պետական հեղաշրջումը ողջունեցին նաեւ ընդդիմադիր եւ ընդգծված ամերիկամետ հայ գործիչներից Պարույր Հայրիկյանը, Շավարշ Քոչարյանը, Դավիթ Շահնազարյանը, այլ գործիչներ:

Արդյոք հնարավո՞ր է վրացական տարբերակի կիրառումը Հայաստանում

Վրաստանում պետական հեղաշրջումը չէր կարող իրականանալ, եթե դրանում շահագրգռված չլինեին Միացյալ Նահանգները: Անշուշտ, վրաց ժողովուրդը պահանջում էր իշխանափոխություն, դուրս էր եկել փողոցներ, սակայն ամերիկյան օժանդակություն չստանալու դեպքում դժվար կլիներ տապալել Շեւարդնաձեին, ով ամենաբարդ վիճակներում դրսեւորել է «վերապրելու» անհավատալի օրինակներ:

Արդյոք Միացյալ Նահանգները շահագրգռվա՞ծ է Հայաստանի նախագահի, տվյալ դեպքում Ռոբերտ Քոչարյանի տապալումով: Այս հարցը պետք է ուղղել ամերիկացիներին, սակայն դատելով նրանց պահվածքից, կարող ենք նկատել, որ Քոչարյանը ընդունելի նախագահ է եւ ԱՄՆ-ի, եւ Ռուսաստանի համար:

Շեւարդնաձեն ընդունելի նախագահ չէր Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի համար, հատկապես վերջին շրջանում: «Հեղաշրջումը նախապատրաստվում էր վերջին մի քանի ամիսների ընթացքում: Արեւմուտքն աջակցում է իրական ուժերին: Այո, նրանք (ԱՄՆ) գիտեին, որ կար Շեւարդնաձեն, նա լավ մարդ է, կարող են աշխատել նրա հետ: Բայց Շեւարդնաձեն ուներ միայն մեկ կամ երկու տարի եւ պետք է գնար: Հետագայում ո՞ւմ հետ էին նրանք (ԱՄՆ) գործ ունենալու: Նրանք սկսեցին եւ գտան այդ երեքին (Սաակաշվիլի, Ժվանիա, Բուրջանաձե)», նոյեմբերի 28-ին մամլո ասուլիսում ասաց Շեւարդնաձեն:

Ի տարբերություն Վրաստանի, Հայաստանի բանակը, մյուս ուժային կառույցները հավատարիմ են երկրի նախագահին, մամուլը եւ ԶԼՄ-ներն ընդհանրապես մեծ մասամբ նախագահամետ են: Այսպես, կարելի է նշել բազում այլ տարբերություններ: Եվ, ի վերջո, եթե ամերիկացիները, ինչպես փափագում են հայ ընդդիմության ներկայացուցիչները, նպատակ ունենային Հայաստանում իրականացնել պետական հեղաշրջում վրացական տարբերակով, ապա դա պետք է անեին փետրվարին (նախագահական ընտրություններ) կամ մայիսին (խորհրդարանական ընտրություններ):

Քոչարյանին երբեք չի կարելի համեմատել Շեւարդնաձեի հետ: Քաղաքական, տնտեսական, անվտանգության եւ մի շարք այլ առումներով Հայաստանն առաջ է Վրաստանից: Եթե Շեւարդնաձեի իրական վարկանիշը վերջին տարիներին զրոյի սահմաններում էր, ապա Քոչարյանի վարկանիշը առնվազն 20 տոկոս է, եթե ոչ ավելին:

Իսկ ո՞վ է մերոնց Սաակաշվիլին

Վրաստանում կատարված պետական հեղաշրջման ընթացքում խաղագումար էր դրվել 35-ամյա Սաակաշվիլու վրա, որի 36 տարին լրացավ դեկտեմբերի 21-ին: Եթե Հայաստանում այդ մարդը Ստեփան Դեմիրճյանն է, որին օգտագործելով պետք է դրսի ուժերը Հայաստանում իրականացնեն պետական հեղաշրջում, ապա որն Դեմիրճյանին անհրաժեշտ են ընդունակություններ, որոնք բնորոշ են Սաակաշվիլուն:

Դեմիրճյանի առավելությունը, եթե դա առավելություն է, այն է, որ նա Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղարի որդին է:

Սաակաշվիլին, ի տարբերություն Դեմիրճյանի,

ա) 36 տարեկանում հասցրել է ավարտել չորս համալսարան,

բ) եղել է երկու գումարումների պատգամավոր, արդարադատության նախարար, Թբիլիսիի սակրեբուլոյի (քաղաքային խորհուրդ) նախագահն է,

գ) փայլուն հռետոր է, ամենաանհեթեթ հարցերին կարող է տալ ամենաուշագրավ պատասխանը,

դ) անվախ է, միշտ գնում է ցուցարարներից մեկ քայլ առաջ,

ե) կարողանում է համոզել, որ իր գաղափարները կենսունակ են եւ այլն:

Թե ինչ առավելություններ ունի Դեմիրճյանը, թողնում ենք ընթերցողների եւ բոլոր նրանց դատին, ովքեր հիացած են Վրաստանում տեղի ունեցած պետական հեղաշրջմամբ ու հույսով են, թե մի օր էլ Հայաստանում է տեղի ունենալու պետական հեղաշրջում:

Եվ, ամենակարեւորը, վրացական ընդդիմությունը բոյկոտեց խորհրդարանի աշխատանքները, մինչդեռ մեր ընդդիմությունը Ստեփան Դեմիրճյանի ղեկավարությամբ, շտապեց խորհրդարանում զբաղեցնել աթոռները: Նաեւ Վրաստանով ոգեւորված Արշակ Սադոյանը, Շավարշ Քոչարյանը եւ մի քանի տարի առաջ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին ընդդիմադիր այլ գործիչներ 1996 թ. նախագահական ընտրությունների կեղծիքից հետո հարմար անցքեր էին փնտրում թաքնվելու:

Միգուցե ա՞յդ ձեւով էին Հայաստանում փրկում ժողովրդավարությունը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԿՈՒՍՏԱՆԱՅՈՒՄ

Հայաստանում նեղացնում են, իսկ, օրինակ, Ղազախստանում՝ ընդունում գրկաբաց

Նելլի Լալայան. մի կյանքի պատմություն

Մարդկային ճակատագրերը խիստ տարբեր են: Երբեմն դրանցում կարեւոր դերակատարում են ունենում այնպիսի գործոններ եւ հանգամանքներ, որ կարծես թե երկրորդական պիտի լինեին: Թեեւ տարօրինակ չէ, որ մարդու ազգությունը կարող է նշանակություն ունենալ, ասենք, որեւէ երկիր այցելելու դեպքում, բայց սովորական չէ նաեւ, որ կրթություն ստանալիս գլխավոր նշանակություն ունենան ծննդավայրում:

Ղազախստանի Կուստանայի մարզում հայերը մեծ մասամբ զբաղվում են ստեղծագործ աշխատանքով: Նրանց զգալի մասը դասախոսում է մարզի տարբեր բուհերում, ղեկավարում ֆակուլտետներ, համալսարաններ:

Այդպիսի մի անձնավորության՝ Նելլի Լալայանի հետ ծանոթացա Կուստանայում: Տկն Լալայանին այնտեղ բոլորը ճանաչում են որպես «ափխինայի»: Տեղացիների համար ափխինա բառը համարժեք է տնօրեն, այսպես ասած՝ շեֆ բառին, եթե վերջինս կին է:

Նելլի Լալայանին ափխինա են կոչում, քանի որ նա, լինելով Կուստանայի սոցիալական ակադեմիայի մանկավարժական ֆակուլտետի դեկանը եւ ունենալով զգալի կշիռ մարզի գործիչների մեջ, օգնում է իրեն դիմող բոլոր հայերին: Օգնում է ինչով կարողանում է: Հատկապես եթե հարցերը վերաբերում են կրթությանը, կրթական համակարգին, տկն Լալայանի օժանդակությունն անփոխարինելի է դառնում:

Հենց այս կտրվածքով էլ թերեւս հետաքրքրական է այն հանգամանքը, թե Նելլի Լալայանն ինչպես է ժամանակին հեռացել Հայաստանից:

«Ծնվել եմ Կիրովաբադում, գերազանց ավարտել եմ միջնակարգ դպրոցը: Լավ էի սովորում եւ ցանկանում էի անպայման ստանալ բարձրագույն կրթություն: Ծնողներս ամեն հարցում ինձ նյութապես օգնում էին, քանի որ տան կրտսերն էի», իր կենսագրությունը պատմելիս այսպես սկսեց տկն Լալայանը:

«Եթե հիմա մենք խոսում ենք կոռուպցիայի մասին, որ դարձել է մեծ չարիք, ապա ժամանակին՝ 70-ականներին էլ պետք էր «ծարպոտ բաց» ունենալ: Կիրովաբադի երկու բուհերում էլ ես ընդունվելու հավանականություն չունեի, քանի որ հայ էի: Դրա համար էլ գնացի Երեւան: Երեք տարի դիմեցի, հանձնեցի քննություններ, սակայն ամեն անգամ մի հիմնական խոչընդոտ մնում էր անհաղթահարելի. ես հայ էի, որ եկել էր Ադրբեջանից»:

Պարզվում է, հայաստանցի-ղարաբաղցի, հայաստանցի–«Ադրբեջանի հայ» խնդիրը մերօրյա նորություն չէ եւ, դժբախտաբար, պատմություն ունի: Շախինայի պատմության շարունակությունը դրա վկայությունն է: «Մեր ազգականներն անգամ Հայաստանում մեզ ասում էին «թուրքացած հայեր»: Այդ արտահայտությունը ես երբեք չեմ մոռանա: Դա վիրավորանք է, որ մինչեւ այսօր լսում եմ: Ասում են՝ ժամանակի հետ ամեն ինչ մոռացվում է, բայց այս վիրավորանքը ես չեմ մոռացել: Չնայած սրան, երեք տարի շարունակ փորձում էի բուհ ընդունվել: Երրորդ տարին արդեն անգիր գիտեի, թե քիմիա առարկայի որ հարցի պատասխանը որ էջի վրա է գրված: Առաջին տարին դիմել էի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի քիմիայի բաժին, չընդունվեցի: Երկրորդ եւ երրորդ տարիներին դիմեցի ԵՊՀ քիմիայի եւ կենսաբանության բաժին: Դարձյալ նույն արդյունքը»:

Հասկանալի է, որ մի քանի անգամ ընդունելության քննություն հանձնելու եւ անարդարացիորեն մերժվելու դեպքում դժվար թե բուհ ընդունվելու ցանկություն մնար: Բայց տկն Լալայանի՝ բարձրագույն կրթություն ստանալու ցանկությունն իսկապես մեծ է եղել: «Երբ հասկացա, որ ես Երեւանում ոչինչի չեմ հասնի, քանի որ Ադրբեջանից եմ եկել, ամեն ինչ թողեցի ու... գնացի Ղազախստան, հյուսիսային մայրաքաղաք՝ Ցելինոգրադ (ներկայումս Աստանա): Առաջին իսկ փորձով ընդունվեցի բժշկական ինստիտուտ: Բայց երկու ամիս անց դադարեցրի ինստիտուտ հաճախելը, քանի որ չդիմացա անատոմիկումում անցկացվող պարապմունքներին: Հաջորդ տարի եկա Կուստանայ, ընդունվեցի մանկավարժական ինստիտուտի քիմիայի եւ կենսաբանության բաժին, ինչը եւ ցանկանում էի: Ընդունվեցի եւ ավարտեցի գերազանց»:

Մի քանի տարվա անհաջող փորձերից հետո, ինչպես պատմեց Նելլի Լալայանը, իր երազանքը դարձավ իրականություն: Նա ստացավ անհրաժեշտ բարձրագույն կրթությունը, եւ քանի որ աչքի էր ընկել գերազանցությամբ, տկն Լալայանին պահեցին ինստիտուտի կենսաբանության ֆակուլտետում: Հետո եկան դասախոսական տարիները, ասպիրանտուրան: Եկատերինբուրգի էկոլոգիայի ինստիտուտի գենետիկայի լաբորատորիայում Նելլի Լալայանն իր համար թեմա ընտրեց, որ վերաբերում էր Ղազախստանի բուսականությանը: Ի դեպ, հենց ասպիրանտական տարիների եւ ատենախոսության թեմայի արդյունքում 80-ական թթ. Ղազախստանում առաջին անգամ տկն Լալայանի գիտական աշխատանքի նյութերով մշակվեց ազգային պարկի ծրագիր: Որոշ ժամանակ անց ստեղծվեց այդ ազգային պարկը:

Ներկայումս Նելլի Լալայանը սոցիալական ակադեմիայի պրոֆեսոր է, 9 մասնագիտություն ներառող մանկավարժական ֆակուլտետի դեկան: Եվ այս ամենին նա հասել է օտար երկրում եւ ոչ Հայաստանում:

«Ես շատ պարտական եմ Ղազախստանին եւ ոչ Հայաստանին, քանի որ Հայաստանում ես ոչ մի կերպ չկարողացա բուհ ընդունվել: Իսկ Ղազախստանում առանց որեւէ մեկին ճանաչելու, գերազանց հանձնեցի բոլոր քննությունները եւ բարձրագույն կրթություն ստացա: Ես երախտապարտ եմ Ղազախստանին նաեւ, որ այստեղ է ծնվել որդիս, ստացել բժշկական բարձրագույն կրթություն: Ի վերջո, իմ երազանքներն իրականացել են, քանի որ տոհսակ խալաթ է հագնում իմ տղան: Ես Հայաստանում բժշկական ինստիտուտ փորձ իսկ չեմ արել, քանի որ այդ ժամանակ արդեն դա հնարավոր չէր: Իսկ եթե ընդունվեի էլ, Հայաստանում որեւէ բուհ, ասպիրանտուրայի հարցը եւ հետագա զարգացումներն այնպես չէին լինի, ինչպես Ղազախստանում: Այսպես է, որ ես իմ եւ որդուս համար երախտապարտ եմ Ղազախստանին»:

Երախտապարտությունն իր հերթին, բայց այս ամենով հանդերձ Նելլի Լալայանը Կուստանայի մարզում ափխինա է, ում բոլոր հայերը կարիքի դեպքում դիմում են եւ օգնություն ստանում: Պարզապես գնահատելի է, որ ընդհանուր առմամբ իր հայրենիքից, եթե կարելի է այդպես ասել, նեղանալու փոխարեն տկն Լալայանն օգնում է ոչ միայն հայերին, այլեւ Հայաստանին, մասնակցում Կուստանայի մարզի հայ համայնքի բոլոր խնդիրներին:

Այս պատմության մեջ ափսոսանքն այն է, որ Նելլի Լալայանի նման էլի շատերն ինչ-որ մարդկանց, հանգամանքների, գործոնների սուբյեկտիվ ազդեցության պատճառով իրենց գործունեությունը ծավալում են Հայաստանից դուրս:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Կուստանայ-Երեւան

Թուրքերի կարծիքը խիստ բացասական է նաեւ հրեաների վերաբերյալ

«Ազգը» դեկտեմբերի 4-ի համարում «Թուրքերն ամենաբացասական կարծիքն ունեն Հայաստանի նկատմամբ» վերնագրով տեղեկացրել էր Թուրքիայի 12 քաղաքներում անցկացված հասարակական կարծիքի ուսումնասիրման մասին: Թուրքական «Ռադիկալ» թերթում հրապարակված արդյունքներն «Ազգին» հաղորդել էր Թուրք-հայկական գործարարության զարգացման խորհուրդը:

Ուսումնասիրությունն անցկացրել էին մի խումբ գիտնականներ, ըստ որի, թուրքական հասարակական կարծիքն ամենաբացասական վերաբերմունքն ունի Հայաստանի նկատմամբ՝ 71 տոկոս, թուրքերի 44,7 տոկոսը գտնում է, որ հարկավոր է Հայաստանի հետ հարաբերություններ զարգացնել, իսկ 43,5 տոկոսը դեմ է: Ուսումնասիրության թերեւս ամենաուշագրավ տվյալն այն է, որ թուրքերի 61 տոկոսն ընդունելի է համարում Հայոց ցեղասպանության «պնդումների» ազատորեն քննարկումը երկրում:

Վերոհիշյալ ուսումնասիրմանը դեկտեմբերի 5-ին անդրադարձել է Ստամբուլում հրատարակվող «Ակօս» թերթը, միաժամանակ տեղեկացնելով, որ դա անցկացվել է «Թուրքական արտաքին քաղաքականություն» խորագրի տակ: Նույն թերթի դեկտեմբերի 12-ի համարում վերլուծականով համանման ուսումնասիրությանն անդրադառնում է նաեւ Թաներ Ակչամը: «Արժեքների ուսումնասիրությունը Թուրքիայում» ընդհանուր խորագիրը կրող այս աշխատանքը կատարվել է դոկտոր պրոֆ. Յըլմազ Էսմերի ղեկավարությամբ: Ուսումնասիրության «հանդուրժողականություն» հատվածի առաջին մասը «Ռադիկալը» հրապարակել էր նոյեմբերի 16-ին՝ Իսմեթ Բերքանի ստորագրությամբ, իսկ երկրորդը՝ նոյեմբերի 30-ին, որի հեղինակն էլ դոկտ. Ադնան Գյումուշն է:

Բերքանի հրապարակման մեջ նշվում են հարցախույզի ենթակաների՝ կուզենայի՞ն քրիստոնյա հարեւան ունենալ հարցի պատասխանները: 1990-ին հարցին բացասական է պատասխանել թուրքերի 59 տոկոսը: 1996-ին՝ 61 տոկոսը, 2000-ին՝ 45, իսկ 2001-ին՝ 51 տոկոսը: Մինչդեռ մահմեդական հարեւաններին դեմ են ֆրանսիացիների 16 տոկոսը, անգլիացիների՝ 14, գերմանացիների՝ 11, իտալացիների՝ 17, իսպանացիների՝ 11, հույների՝ 31, բուլղարների՝ 27 եւ ռուսների 14 տոկոսը: Ընդ որում միասեռական հարեւանից խուսափող թուրքերը կազմում են 90 տոկոս: Թուրքերի 62 տոկոսը հրեա հարեւան չի ցանկանում, իսկ 72 տոկոսը՝ գնչու:

Ինչ վերաբերում է Գյումուշի հրապարակմանը, ապա այստեղ երեւան են հանվում հայերի եւ հրեաների նկատմամբ թուրքերի բացասական վերաբերմունքն արտահայտող տվյալներ: Ըստ որոնց, Ադանա քաղաքի 22 լիցեյներում եւ համալսարանի 6 ֆակուլտետներում 1631 աշակերտների եւ ուսանողների շրջանում կատարված հարցախույզից հետեւյալ արդյունքն է ստացվել. «Որպես մահմեդական պարտավոր ենք մերժել հրեաներին»:

Ցավոք, Գյումուշի հոդվածը ձեռքի տակ չունենք: Դրա բովանդակությանը Ակչամի շնորհիվ ենք ծանոթանում: Բայց եւ այնպես, հենց Ակչամի հոդվածից էլ պարզ է դառնում, որ հարցախույզի մասնակիցների 70-90 տոկոսի կարծիքով «հայերն ու հրեաները շատ չարագործություններ են կատարել եւ լավ կլինի, որ նրանք լքեն Թուրքիայի տարածքը»: Ընդ որում մասնակիցները դպրոցականներ են եւ համալսարանի ուսանողներ: Ակչամը մատնանշելով այս փաստը ընդգծում է, որ թուրք հասարակության մեջ հակասեմականությունը ծավալվում է: Նա միաժամանակ խոստանում է, որ կշարունակի թեման: Թվում է, թե հաջորդ հոդվածն էլ նվիրված կլինի թուրք հասարակության մեջ առկա հակահայկականությանը:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Աշխարհում 350 մլն սովյալ երեխա կա

Պարենի համաշխարհային կազմակերպության (ՊՀԿ) գործադիր տնօրեն Ջեյմս Մորիսը «Չիկագո թրիբյուն» թերթի թղթակցին հայտնել է, որ աշխարհում 350 մլն սովյալ երեխաներ կան, ըստ որում վիճակը հատկապես տագնապահարույց է ԿԺԴՀ-ում, Բանգլադեշում եւ աֆրիկյան պետություններում:

Մորիսի տվյալներով, Կորեական թերակղզու հյուսիսում ՄԱԿ-ի մասը կազմող ՊՀԿ-ն՝ օգնում է 6,5 մլն մարդկանց (այդ թվում 4 մլն երեխաների) պարենավորմանը: Սակայն ԿԺԴՀ-ին ցույց տրվող օգնության ծավալը հարկ է լինում կրճատել, քանի որ Ճապոնիան եւ որոշ այլ երկրներ չեն ուզում գործակցել Փենյանի հետ:

Բանգլադեշում ՊՀԿ-ն կերակրում է 1,2 մլն դպրոցականների: Ռեսուրսների ընդլայնման դեպքում հնարավոր կլիներ օգնություն ստացողների թիվն ավելացնել 5-10 անգամ:

Աֆրիկայում վիճակը հուսահատական է. մոլեգնում է ՁԻԱՀ-ի համաճարակը, որն էլ ավելի է խորացնում մանուկների քաղցի խնդիրը: Ներկայումս միայն Սահարայից հարավ ընկած երկրներում կան 14 մլն որբեր, որոնց ծնողները մահացել են հիշյալ հիվանդությունից:

Իսկ աշխարհում սովյալ ամբողջ բնակչության թիվը հասնում է 840 միլիոնի: Դա 40 միլիոնով ավելի է, քան 10 տարի առաջ էր: Իր ներկայիս հնարավորությունների սահմաններում ՊՀԿ-ն կարող է օգնել ընդամենը 110 մլն մարդու:

Ըստ լոնդոնյան թերթի, Հուսեյնին ամերիկացիներին են հանձնել քրդերը

Իրաքի նախկին նախագահ Սադդամ Հուսեյնին նախ բռնել են «Քրդստանի հայրենասիրական միություն» կազմակերպության մարտիկները եւ ապա միայն հանձնել ամերիկացի զինվորականներին: Բրիտանական «Սանդեյ էքսպրես» թերթի հրապարակումը վկայակոչելով՝ այդ մասին հաղորդում է Ֆրանսպրես գործակալությունը:

Թերթի տվյալներով, քրդերն իրենց հերթին Հուսեյնի թաքստոցի տեղն իմացել են մի վրեժխնդիր իրաքցուց, որի դստերը բռնաբարել էր Հուսեյնի որդիներից մեկը՝ Ուդայը:

«Քրդստանի հայրենասիրական միության» առաջնորդը համաձայնել էր գերի ընկած Հուսեյնին ամերիկացիներին հանձնել բանակցություններից հետո, որոնց ընթացքում հավանաբար խոսվել է քրդական այդ կազմակերպության քաղաքական դերի մեծացման մասին: Համապատասխան պայմանավորվածության հասնելուց հետո քրդերն ամերիկացիներին բերել են Տիկրիտի արվարձանում գտնվող այն նկուղի մոտ, որտեղ պահում էին Հուսեյնին: Վերջինիս նախապես թմրադեղեր էին տվել:

Արեւմուտքի երկրներից մեկի հետախուզության անանուն աղբյուրները թերթին հայտարարել են. «Ամերիկյան կամ բրիտանական հետախուզության ջանքերով չէ, որ բռնեցինք Սադդամին: Մենք գիտեինք, որ վաղ թե ուշ ինչ-որ մեկը նրանից վրեժ կլուծի. դա միայն ժամանակի հարց էր»:

Ամերիկացիները Հուսեյնին բռնեցին դեկտեմբերի 13-ի առավոտյան, բայց հաջորդ օրվա կեսօրին միայն հաղորդեցին այդ մասին: Մինչդեռ նույն օրվա առավոտյան արդեն ձերբակալության մասին հայտարարել էր քրդական լրատվական գործակալությունը, որի գլխավոր խմբագրությունը Թեհրանում է: Հաղորդագրության մեջ նշվում էր, որ Հուսեյնին բռնել է քրդական հետախուզական հատուկ ստորաբաժանումը, որի ղեկավարը «Քրդստանի հայրենասիրական միության» առաջնորդներից Քուրաթ Ռասուլ Ալին է:

Հուսեյնի ձերբակալմանը քրդերի մասնակցության մասին հայտարարել է իրաքյան ազգային կոնգրեսի ղեկավար Ահմեդ Չալաբին: Ի դեպ, ամերիկացի զինվորականներից ոմանք նույնպես խոսել են «համատեղ գործողության» մասին, սակայն չեն ճշտել, թե դրա ընթացքում կոնկրետ ինչ դեր են խաղացել քրդերը:

Պ. Ռ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

«Նայեք, մատիկներեն լույս կճառագի...»

Անկեղծ ասած, կզարմանայի, եթե աշխարհում գտնվեր մի հայ ու չհպարտանար իր հայ լինելով ու Գոհար Գասպարյանով։ Կզարմանայի։ Բայց վերջին տարիներս նաեւ այդպիսի հայեր տեսանք մեզանում։ Փառք Աստծո, որ իրենք միայն իշխանավորներ են, աթոռի վրա նստողներ։ Ու փառք Աստծո, որ մեր այսօրվա գերագույն հոգեւոր հովիվը, մեր կաթողիկոսն ի պատշաճն է մատուցում Գոհար Գասպարյանին։ Շնորհակալ լինենք նաեւ Անահիտ Մխիթարյան երգչուհուն, ով մեծագույնն ու ճշմարիտը գնահատելու համարձակություն ունի։

Կասեք՝ Գոհար Գասպարյանին մեծարելը մեզանից ամեն մեկի պարտքը պիտի լիներ։ Բայց չէին անում, չէ՞։ Չէին անում, որովհետեւ իրենք ջարդված հայելու փշրանքները գոհարից զանազանել չեն կարող, որովհետեւ... Հազար ու մի որովհետեւ կարելի է գտնել ճշմարիտ մեծությունը չճանաչելու, չհասկանալու համար։ Չճանաչողների համար սա մեղք-չհամարենք, այլ կարեկցության արժանի հիվանդություն։

Փառք Աստծո, որ Գարեգին Երկրորդ կաթողիկոսի պես հոգեւոր հայրն այսօր մաքրում է 5-6 տարի տեւած իշխանավորի մեղքը եւ կրկին հիշեցնում Գոհար Գասպարյանի մեծությունը։

Ոչ այս անգամ, մի ուրիշ առիթով իրեն հարցրի. «Տիկին Գոհար, մարդկային չարությանն ինչպե՞ս եք պատասխանել ընդհանրապես»։ «Ես չեմ դարձել այդ չարությունը, ասաց նա, որովհետեւ բնավորությամբ ուժեղ եմ»։ Միշտ է այդպես եղել։ Նաեւ՝ վերջին տարիներին։

Եթե գտնվել են համարձակ ժուռնալիստներ (համարձա՞կ)՝ Գոհար Գասպարյանի հետ հարցազրույցի են նստել կամ կարողացել են իրենց հարցազրույցը հաղորդել հեռուստատեսությամբ։ Ինքը չի բողոքել, ինքը հանգիստ-հանդարտ-խոհուն, նիրվանայի վիճակի հասած սրբի պես կրկին ու կրկին հիացել է հայով ու Հայաստանով, որովհետեւ հայն ու Հայաստանն իր համար աստվածային պարգեւ են եղել միշտ։ Լրագրողի հարցին, թե՝ «Տիկին Գոհար, Ձեր անթիվ հյուրախաղերի մեջ ի՞նչն է Ձեզ ամենամեծ ուրախությունը պարգեւել. փայլուն գրախոսականնե՞րը, հանդիպումնե՞րը թագավորների, շահնշահի, նախագահների, պրեզիդենտների կամ հայտնի արվեստագետների հետ, հանդիսատեսների բուռն ընդունելությո՞ւնը, թե՞ մեծահարուստների ընծաներն ու մեծ հոնորարները... Ո՞րն է եղել Ձեր ամենամեծ ուրախությունը», պատասխանել է. «Ամենամեծ ուրախությունս եղած է տուն վերադառնալս»։

Այո՛ տուն վերադառնալը. տուն, այսինքն՝ Հայաստան, Երեւան, թեեւ կարող էր ասել Կահիրե քաղաքը (որտեղ ծնվել է), Կահիրեից 20 կմ հեռավորության վրա գտնվող Զագազիկ քաղաքը (որտեղ ապրել է հոր՝ Կահիրեում փնտրված փաստաբան Միքայել Խաչատուրյանի ընտանիքը)։ Ինքը միշտ իրեն հզոր է զգացել Հայաստանով եւ միշտ հզորացրել է Հայաստանը։ «Արքիմեդյան լաստերով փնտրված արվեստագետներից է մեր Գոհարը՝ իր անվան նման թանկ ու նվիրական։ Ծնվեց ճիշտ ժամանակին, որպեսզի իր «Կռունկով» ու «Ծիծեռնակով», «Մայր Արաքսով» ու «Անտունիով» հռչակեր ե՛ւ իրեն, ե՛ւ իր ժողովրդին», ասել է Մարտիրոս Սարյանը։ Իսկ երբ մեծն Ավետիք Իսահակյանն առաջին անգամ լսել է Գոհար Գասպարյանի երգը՝ հարցրել է իրեն.

«Այդ դո՞ւ ես սոխակից երգել սովորել, թե՞ սոխակը քեզնից»։

Տարիներ շարունակ ինձ թվում էր, թե Ալյաբեւը հայ կոմպոզիտոր է, որովհետեւ... իր «Սոխակը» կատարում էր Գոհար Գասպարյանը։

Այսպես մեզ միշտ պահել է հեքիաթի ու իրականի սահմանագծին՝ կյանքը դարձնելով հեքիաթ։

Ի՞նչ կպատահեր մեզ ու աշխարհին, եթե այսօր Գոհար Գասպարյանի փոխարեն ունենայինք իրավագիտության բակալավր Գոհար Խաչատուրյանին...

«Պապաս այն հազվագյուտ մարդկանցից էր, որ Ղուրանն անգիր գիտեր։ Իսկ արաբներին եթե Ղուրանից մի քանի խոսք ես ասում՝ քո բարեկամն են դառնում։ Կահիրեում Գալուստյան վարժարանը 3-4 տարում ավարտելուց հետո, պապաս ստիպեց, որ փաստաբանական դպրոց գնամ։ Ֆրանսիական փաստաբանական դպրոց գնալու հետ միաժամանակ երաժշտական ակադեմիայում էի սովորում...»։

Խոսում է ամուսինը՝ Տիգրան Լեւոնյանը. «Կահիրեն երաժշտասեր քաղաք էր։ Կահիրեն օպերային քաղաք էր։ Կահիրեն սփյուռքի ամենահզոր, ամենամշակութային, ամենաարվեստասեր գաղթօջախի օրանն էր։ Ըստ վաղեմի սովորույթի, ամեն թատերաշրջանում այստեղ հանդես էին գալիս իտալական օպերայի աշխարհահռչակ կուռքերը։ Չէ՞ որ Կահիրեում էր գտնվում աշխարհի լավագույն օպերային կենտրոններից մեկը, ուր կայացել էր Վերդիի հանճարեղ «Աիդայի» պրեմիերան։ Համաշխարհային երկրորդ պատերազմի ժամանակ ֆաշիստներից հալածական իտալացի օպերային մեծ վարպետներ պատսպարվեցին հենց Եգիպտոսում, ուր ճակատագրի բերումով վոկալ արվեստի խոշորագույն ուսուցիչների՝ Էլիզ Ֆելդմանի եւ Վինչենցո Կարրոյի մոտ պիտի վոկալ եւ երաժշտական բացառիկ դպրոց անցներ մանկամարդ Գոհարը...»։

Իսկ մինչ այդ, ողջ եգիպտահայությունը հիանում էր փոքրիկ աղջնակով, Գալուստյան վարժարանի ինննամյա սանուհով, որը Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցում հոգեւոր երգեր էր երգում։

Հայ առաքելական եկեղեցու հոգեւոր կատարումներ ու կատարողական, օպերային արվեստ. այս երկուսն իրարից անջատ չեն եղել Գոհար Գասպարյանի համար, երբ անգամ նա ոչ թե Կոմիտաս ու Եկմալյան, այլեւ իտալացի, ֆրանսիացի, ռուս կոմպոզիտորների գործեր է կատարել։ Ասված միշտ իր մեջ է եղել, եթե ասենք բանաստեղծորեն, որովհետեւ այսպիսի ձայն սոսկ Տիրոջ կողմից է տրվում, որովհետեւ այսպիսի մարդուն Տերն է միշտ նայում, եւ անգամ փորձությունների տանելիս՝ կրկին Տիրոջ աջի տակ է մնում, որպեսզի ամեն անգամ փրկվելիս Տիրոջ փառքն ավելացնի։

Պրոֆեսիոնալ երաժշտագետներին հիշեցնենք Արամ Խաչատրյանի խոսքը. «Գոհար Գասպարյանը կոլորատուրային սոպրանոյի դիապազոնին ավելացրեց եւս մեկ օկտավ։ Եվ եթե Գոհարը ժամանակին հաղթահարեց դիապազոնի համաշխարհային ճանաչված սահմանները, ապա այժմ նա մեզ վերանայել է տալիս ստեղծագործական երկարակեցության սահմանները»։

Իսկ ոչ պրոֆեսիոնալների համար հիշենք մի դեպք.... Ավարտին էին մոտենում Գոհար Գասպարյանի հյուրախաղերն Իրանում։ Այնքան մեծ էր հաջողությունը, որ նրա շրջագայությունը երկարաձգվեց եւս մեկ, խիստ արտակարգ համերգով։ Երգչուհին հրավիրվեց երգելու Ռզա Փեհլեւիի շահի պալատում, ուր հյուրընկալվել էր Սովետական Միությունից ժամանած բարձրաստիճան հյուրը՝ Լեոնիդ Բրեժնեւը։ Պալատական ունկնդիրները, շահը եւ նախագահը մեծ հետաքրքրությամբ լսեցին երկու մասից կազմված համերգը, որի երկրորդ բաժինը բացառապես հայկական երաժշտություն էր։ Երգչուհին երգեց, իհարկե, նաեւ «Կռունկը»։ Ընդ որում ոչ միայն երգեց, այլեւ իր ընտիր անգլերենով, որը թարգմանվում էր նաեւ ռուսերեն, ներկայացրեց երգի պանդխտական բովանդակությունը։ Եվ որքան մեծ էր Գոհար Գասպարյանի զարմանքը, երբ համերգի ավարտին, երգչուհուն արքայավայել ընծան մատուցելու պահին պարսից շահը խնդրեց դարձյալ երգել... հայրենակարոտ «Կռունկը»։ Հայ երգի հաղթանակը պարսից պալատի կամարների տակ...

«Երեւի նաեւ այս համերգի մասին հիշողությունն էր, որ տարիներ անց դրդեց Բրեժնեւին ստորագրելու որոշումը Գոհարին Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսի կոչում շնորհելու մասին, ասում է Տիգրան Լեւոնյանը։ Նա առաջին սովետական երգչուհին էր, որ ստանում էր այդ ոսկյա պարգեւը...»։

55 տարի շարունակ նա եղել է աշխարհի ամենահեղինակավոր բեմերում, շուրջ 4 հազար ելույթ է ունեցել, երգել է 27 օպերային ներկայացումներում... Արվեստն, իհարկե, թվաբանության հետ հաշիվներ չունի։ Բայց մի՞թե մեկ ուրիշն այսպիսի ճանապարհ կարող էր անցնել, այսպիսի շքեղ ճանապարհ։ Եվ անցնել այսպես շքեղությամբ... Նա ծնվել է յոթ ամսական, եւ նրան ստիպված են եղել բամբակների մեջ պահել։ «Չապրիր», ասել են ոմանք, իսկ մեծ տատը գուշակել է. «Կապրի եւ ցեղիս ալ պարծանքը կըլլա։ Նայեք, մատիկներեն լույս կճառագի»։

Ճշմարիտը տատն է եղել։

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

«Գ. Գասպարյանը Լակմեի դերում»
Գործ Հարություն Կալենցի

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ ՀԱԼԵՊՈՒՄ

«Աբու Լալա Մահարին» եւս մեկ անգամ արաբերենով

Հալեպում երկու լեզվով՝ հայերեն եւ արաբերեն, լույս է տեսել Ավետիք Իսահակյանի անմահ «Աբու Լալա Մահարին» («Արին» հրատարակչություն)։ Հայերեն բնագիր տեքստի հետ ներկայացված է պոեմի արաբերեն թարգմանությունը, որը կատարել է հայ եւ արաբ գրականությունների գիտակ Նազար Նազարյանը։

Երրորդ անգամ է Սիրիայում լույս տեսնում պոեմի արաբերեն թարգմանությունը (առաջին երկուսի հեղինակներն են Բարսեղ Չաքրյանն ու Խեյրելդին էլ Ասադին եւ Նազար Նազարյանն ու Նիզար Խալիլին)։

Այս հրատարակությունն առանձնանում է նրանով, որ գրքում կան պոեմի համար Մարտիրոս Սարյանի արած նկարները, ինչպես նաեւ Վարպետի այլ նկարներ, որոնք, ճիշտ է, անմիջապես պոեմի համար չեն արված, բայց անպայման բացատրում են «Աբու Լալա Մահարի»-ի ոգին։

Գրքի համար առաջաբան է գրել մեր ճանաչված արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանը։ Գիրքը հրատարակվել է «Միհրան-Անի Պըլըքեան» մշակութային հիմնադրամի միջոցներով։

Համոզված ենք, որ այս հրատարակությունը հայ-սիրիական մշակութային կապերի մի նոր ամուր օղակն է դառնալու։

Ս. ԳԱԼՈՅԱՆ

ԳՈՒՅԺ

Արտիստի հիշատակին

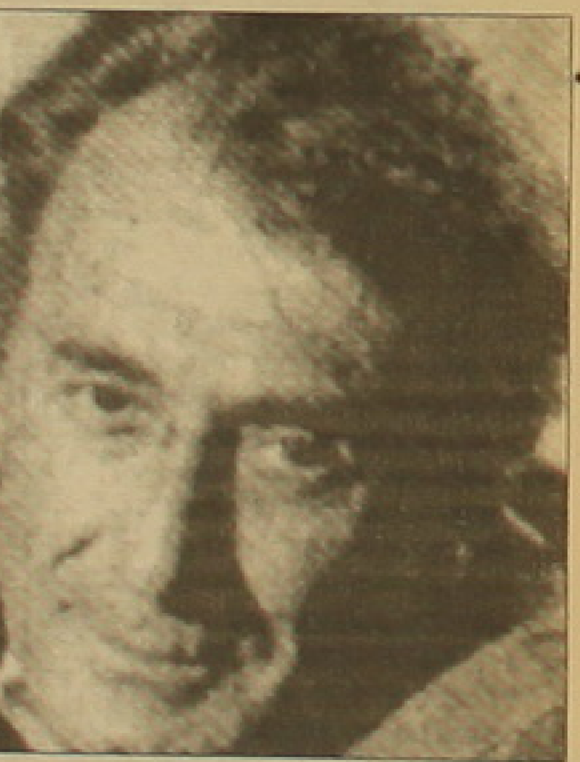

Երեւանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնը ծանր կորուստ կրեց. կյանքից անժամանակ հեռացավ մեր թատրոնի հիմնադիրներից մեկը՝ անվանի արտիստ Թորոս Խաչատրյանը, որի ամբողջ հասուն կյանքն անմնացորդ նվիրում էր իր թատրոնին, արդի հայ բեմական արվեստին։ Պրոֆեսիոնալ դերասան, մեղմաբարո անձնավորություն, աշխատասեր ստեղծագործող, իր անմիջական միջավայրի եւ հազարավոր հանդիսատեսների նկատմամբ բարձր պատասխանատվությամբ առլեցուն։

Բեմական գործունեությանը զուգահեռ, թատրոնում նա կատարեց պատասխանատու աշխատանքներ՝ դերասանական խմբի վարիչ, ադմինիստրատոր, իսկ վերջին տարիներս թատրոնի տնօրենն էր, գեղարվեստական խորհրդի անդամ։

Թորոս Խաչատրյանն ինքնատիպ տաղանդով մարմնավորել է շուրջ 40 դերեր, այդ թվում՝ «Լավատեսական ողբերգություն», «Ադամ», «Աստվածային կատակերգություն», «Ստվերը», «Մոռանալ Հերոստրատին», «Ավտոբուս», «Ռոմեո եւ Ջուլիետ» ներկայացումներում։ Նա առանձնանում էր շատերից թատերական արվեստի բնականությամբ ու անմիջականությամբ, որի շնորհիվ լայն հանդիսատեսը նրան սիրում ու մտապահում էր իր հուզաշխարհում։

Թորոս Խաչատրյանի հիշատակը, որն իմաստավորված է զգալի վաստակով, երկար կապրի մեր եւ հանդիսատեսի հիշողության մեջ։

ՀՐ. ՂԱՓԼԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Մարզական

Էլինա Դանիելյանը Հայաստանի լավագույն մարզուհի

Մարզական լրագրողներն անվանեցին 10 լավագույններին

Ավանդույթի համաձայն, մարզական լրագրողների ֆեդերացիան հարցման միջոցով որոշում է հանրապետության 10 լավագույն մարզիկներին: Այս անգամ հարցմանը մասնակցեցին մարզական 46 լրագրողներ: Հարցման արդյունքներով 2003 թ. Հայաստանի լավագույն մարզիկ է ճանաչվել միջազգային գրոսմայստեր, շախմատի Եվրոպայի չեմպիոն Էլինա Դանիելյանը: Նրա առավելությունը մրցակիցների նկատմամբ ակնհայտ էր: Հարցման մասնակիցներից 44-ը նրա ազգանունը հարցաթերթիկներում նշել էին առաջինը: Էլինա Դանիելյանը վաստակեց 395 միավոր: Հարկ է նշել, որ մարզական լրագրողներն իրոք ճիշտ ընտրություն են կատարել: Էլինա Դանիելյանն իր թիմակիցների՝ Լիլիթ Մկրտչյանի եւ Նելլի Աղինյանի հետ գերազանց ելույթ ունեցավ Պլովդիվում անցկացված շախմատի Եվրոպայի թիմային առաջնությունում՝ նվաճելով աշխարհամասի չեմպիոնի կոչումը: Հայկական շախմատի տարեգրությունում Հայաստանի կանանց հավաքականի նվաճումն աննախադեպ է: Էլինա Դանիելյանի եւ Լիլիթ Մկրտչյանի ներդրումն այդ հաջողությունում անվիճելի է: Ուստի պատահական չէ, որ Լիլիթ Մկրտչյանը 335 միավորով եզրափակեց լավագույն եռյակը:

Լավագույն մարզիկների ցանկում 2-րդ տեղը զբաղեցրել է ծանրորդ Գեւորգ Դավթյանը: Կանադական Վանկուվեր քաղաքում անցկացված ծանրամարտի աշխարհի հերթական առաջնությունում 77 կգ քաշային ծանրորդը նվաճել էր արծաթե մեդալ՝ երկամարտում ցույց տալով 355 կգ արդյունք: Աշխարհի երիտասարդական առաջնությունում էլ Գեւորգ Դավթյանը մրցահարթակը չթողեց առանց մեդալների՝ նվաճելով բրոնզե պարգեւ: Հարցման արդյունքներով Գեւորգ Դավթյանը վաստակեց 355 միավոր:

Գերծանր քաշային ծանրորդ Աշոտ Դանիելյանը լավագույնների ցանկում 4-րդն է (248 միավոր): Ճիշտ է, Աշոտն անհաջող հանդես եկավ ծանրամարտի աշխարհի առաջնությունում, սակայն Եվրոպայի առաջնությունում հայ դյուցազնը երկամարտի 447,5 կգ արդյունքով դարձել էր արծաթե մեդալակիր:

Լավագույն տասնյակում տեղ են զբաղեցրել նաեւ Արմեն Նազարյանը (ձյուդո, 205 միավոր), Հրաչյա Շահազիզյանը (նավամոդելային սպորտ, 183), Մամեդ Աղաեւը (ազատ ըմբշամարտ, 182), Լեւոն Գեղամյանը (հունահռոմեական ըմբշամարտ, 141), Ռոման Ամոյանը (հունահռոմեական ըմբշամարտ, 137) եւ Երվանդ Գրիգորյանը (սամբո, 110): Ընդհանուր առմամբ, լրագրողներն իրենց հարցաթերթիկներում նշել էին 30 մարզիկի ազգանուն: Բացի վերը նշված մարզաձեւերից, հարցման մասնակիցները լավագույնների ցանկում անվանել են նաեւ թեթեւ աթլետիկայի, թենիսի, հեծանվասպորտի, բռնցքամարտի, ֆուտբոլի եւ գեղասահքի ներկայացուցիչներին:

Հիմնական նպատակն օլիմպիական ուղեգրերի նվաճումն է

Երեկ ՀՀ սպորտկոմիտեի նիստերի դահլիճում կայացած մամուլի ասուլիսում սպորտկոմիտեի եւ Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Իշխան Զաքարյանն ամփոփեց մրցաշրջան-2003-ի արդյունքները: Ըստ նրա, մարզական տարին քիչ ուրախություն չպարգեւեց մարզիկներին եւ նրանց երկրպագուներին: Նա հատուկ ընդգծեց, որ նախաօլիմպիական տարում հիմնական շեշտը դրվել էր ոչ թե մեդալների նվաճման, այլ 2004 թ. Աթենքում կայանալիք օլիմպիական խաղերի ուղեգրերի ձեռքբերման վրա: Այս առումով անցած տարին որոշակի հաջողություններ բերեց հայ մարզիկներին, որոնք արդեն նվաճել են օլիմպիական խաղերի 9 ուղեգիր: Դրանցից 5-ը բաժին է ընկնում ծանրորդներին, որոնք Վանկուվերում անցկացված աշխարհի առաջնությունում թիմային հաշվարկում գրավել էին 10-րդ տեղը եւ իրավունք ստացել Աթենքում ներկայացնելու 5 ծանրորդի: Երկու ուղեգիր են նվաճել հունահռոմեական ոճի, մեկ՝ ազատ ոճի ըմբիշները, ինչպես նաեւ հրաձիգ Նորայր Բախտամյանը: Իշխան Զաքարյանը հույս հայտնեց, որ հաջորդ տարվա վարկանիշային մրցումներում եւս հայ մարզիկներն ուղեգրեր կնվաճեն: Համեստ հաշվարկներով, Հայաստանն Աթենքի օլիմպիադայում կարող է 15-16 մարզիկով հանդես գալ, թեեւ չի բացառվում, որ հայ օլիմպիականների թիվն ավելի մեծ լինի: Օլիմպիական ուղեգիր ձեռք բերելու հավակնություններ ունեն թենիսիստ Սարգիս Սարգսյանը, ջրացատկորդ Հովհաննես Ավթանդիլյանը, ձյուդոիստները, ըմբիշները, բռնցքամարտիկները: Ի դեպ, վերջիններիս համար վարկանիշային մրցաշարերը սկսվելու են հաջորդ տարի: Մասնավորապես, փետրվարին կայանալիք Եվրոպայի առաջնությունում մեդալների հետ կխաղարկվեն Աթենքի ուղեգրերը:

Սպորտկոմիտեի նախագահը նշեց, որ օլիմպիական խաղերին պատշաճ մակարդակով նախապատրաստվելու համար բյուջեով հաջորդ տարվա համար նախատեսված է 816 մլն դրամ, ինչը 55 մլն-ով ավելի է, քան այս տարվանը: Դա հնարավորություն կտա մեր մարզիկներին մասնակցելու վարկանիշային մրցումներին, ապահովելու ուսումնամարզական հավաքների նորմալ ընթացքը, հավաքականների բուժապասարկումը: Հույս հայտնվեց, որ գալիք մրցաշրջանում հայ մարզիկները եւս հաջող մրցելույթներ կունենան վարկանիշային մրցումներում եւ Աթենքում կներկայանան օլիմպիականների ստվար խմբով:

Մոսկվայում կհիմնադրվի հոկեյի «Փառքի սրահ»

Ռուսաստանի հոկեյի ֆեդերացիայի գործկոմի որոշմամբ երկրում ստեղծվելու է հոկեյի «Փառքի սրահ», որում կընդգրկվեն առավել աչքի ընկած հոկեյիստները: Նման սրահ վաղուց է գործում ԱՄՆ-ում: Իր «Փառքի սրահն» ունի նաեւ հոկեյի միջազգային ֆեդերացիան: Ռուսաստանում նմանօրինակ «Փառքի սրահի» հիմնադրումը նվիրվելու է աշխարհի առաջնություններում ԽՍՀՄ հավաքականի նորամուտի եւ չեմպիոնի կոչմանն արժանանալու 50-ամյա հոբելյանին: Հիշեցնենք, որ ԽՍՀՄ հավաքականն իր նորամուտը հոկեյի աշխարհի առաջնություններում նշել է 1954 թ.: Առաջին իսկ մասնակցությունը համաշխարհային հոկեյի խոշոր ստուգատեսին հաջողություն բերեց խորհրդային մարզիկներին, որոնք արժանացան չեմպիոնի տիտղոսին:

Հոկեյի ՌԴ ֆեդերացիայի առաջարկությամբ, «Փառքի սրահում» կընդգրկվեն 50 առավել հեղինակավոր, տիտղոսակիր հոկեյիստներ, որոնք փառք ու պատիվ են բերել հայրենական հոկեյին: Նախատեսվում է «Փառքի սրահը» հիմնել Մոսկվայում կառուցվող նոր մարզասրահում:

Շվեդիայի հերթական փորձը

Շվեդիան որոշել է մասնակցել 2014 թ. ձմեռային օլիմպիական խաղերի մայրաքաղաքի համար մղվող պայքարին: Երկրի օլիմպիական կոմիտեի նիստի ժամանակ առաջադրվել է երկու քաղաքների՝ Օստերսունդի եւ Արեի թեկնածությունը: Օստերսունդում պարբերաբար անցկացվում են բիաթլոնի եւ լեռնադահուկային սպորտի մրցումներ, իսկ Արեում ամեն տարի տեղի է ունենում լեռնադահուկային սպորտի աշխարհի գավաթի փուլերից մեկը:

1984 թ. Շվեդիան արդեն 7 անգամ օլիմպիական խաղերն իր մոտ անցկացնելու հայտ է ներկայացրել եւ բոլոր դեպքերում էլ անհաջողության է մատնվել: Այս անգամ Շվեդիայի հնարավոր մրցակիցները կարող են դառնալ Չինաստանի Պյենգչանգը, որը գրեթե կորցրել է 2010 օլիմպիական մայրաքաղաքի համար պայքարում հաղթելու հնարավորությունը, եւ ավստրիական քաղաքներից մեկը՝ Զալցբուրգը կամ Ինսբրուկը:

Դավիդսը կտեղափոխվի «Ինտեր»

Իտալական լրատվամիջոցների հաղորդագրության համաձայն, Էդգար Դավիդսը «Յուվենտուսում» ելույթներն ավարտելուց հետո կտեղափոխվի «Ինտեր»: Հոլանդացի ֆուտբոլիստի պայմանագրի ժամկետը «Յուվենտուսի» հետ լրանում է 2004 թ. ամռանը, որից հետո նա ազատ ֆուտբոլիստի կարգավիճակ կստանա եւ կարող է նոր թիմ ընտրել: Բավական ժամանակ Դավիդսով հետաքրքրվում էին «Ռոման» եւ «Բարսելոնը», սակայն «Ինտերին» հաջողվեց հաղթող դուրս գալ ֆուտբոլիստի համար մղվող պայքարում:

Դավիդսի գործակալ Ռոբերտ Գերլինգն արդեն որոշակի պայմանավորվածություն է ձեռք բերել Միլանի «Ինտերի» հետ: Ըստ դրա, «Ինտերը» պատրաստ է Դավիդսի հետ 3-ամյա պայմանագիր կնքել, որի համար հոլանդացին մեկ մրցաշրջանում 3 մլն եվրո կստանա:

Տեւեսն առայժմ չի վաճառվում

Մյունխենի «Բավարիան» 17 մլն դոլար է առաջարկել արգենտինական ֆուտբոլի «ծագող աստղ», «Բոկա Խունիորսի» հարձակվող Կառլոս Տեւեսի համար: Վերջինիս ֆուտբոլային մասնագետները համարում են Դիեգո Մարադոնայի հետնորդը՝ կանխագուշակելով մեծ ապագա: Տեւեսն Արգենտինայի պատանեկան հավաքականի կազմում մասնակցեց Արաբական Միացյալ էմիրություններում անցկացված աշխարհի պատանեկան առաջնությանը, ինչպես նաեւ օրերս «Բոկա Խունիորսի» կազմում դարձավ Միջմայրցամաքային գավաթի հաղթող:

Չնայած առաջարկվող բարձր գումարին, «Բոկա Խունիորսը» համաձայն չէ բաժանվել իր տաղանդավոր ֆուտբոլիստից: Ակումբի նախագահ Մաուրիսիո Մակրին մերժել է «Բավարիայի» առաջարկը՝ նշելով, որ այդ գումարը չի համապատասխանում Տեւեսի տաղանդին: Ճիշտ է, նախագահն ընդունում է, որ ֆուտբոլիստին վաճառելով, ակումբի ֆինանսական վիճակը զգալիորեն կբարելավվեր, սակայն առայժմ Տեւեսը չի վաճառվում:

Արգենտինացին տեղափոխվեց Եվրոպա

Միջմայրցամաքային գավաթը նվաճելուց ընդամենը երկու օր անց «Բոկա Խունիորսի» արգենտինացի ֆուտբոլիստ Սեբաստիան Բատալյան չորսամյա պայմանագիր կնքեց իսպանական «Վիլյառեալի» հետ: Արգենտինացի ֆուտբոլիստը նշել է, որ շատ ուրախ է Եվրոպա տեղափոխվելու համար: Նա նաեւ նշել է, որ իրեն հեշտ կլինի մերվել կոլեկտիվին, քանի որ «Վիլյառեալում» հանդես են գալիս արգենտինացիներ Խուան Ռոման Ռիկելմեն, Ֆաբրիսիո Կոլոչինինին եւ Ռուդոլֆո Արուաբարենան: Արգենտինացի ֆուտբոլիստի համար իսպանացիները մոտ 3 մլն եվրո են վճարել:

Կարեն Օհանյանը տրանսֆերի է հանվել

Մոսկվայի «Տորպեդո-Մետալուրգի» ղեկավարությունը թիմի 16 ֆուտբոլիստի միանգամից տրանսֆերի է հանել: Նրանց թվում է նաեւ հարձակվող Կարեն Օհանյանը: Երիտասարդ այս ֆուտբոլիստը, որի հետ մարզիչները մեծ հույսեր էին կապել դեռեւս Մոսկվայի «Տորպեդոյում» հանդես գալու ժամանակ եւ որը համարվում էր ՌԴ երիտասարդական հավաքականի թեկնածու, չկարողացավ ինչպես հարկն է իրեն դրսեւորել «Տորպեդո-Մետալուրգում»: Նա հազվադեպ էր ընթացիկ մրցաշրջանում տեղ գտնում թիմի հիմնական կազմում՝ հիմնականում դուրս գալով փոխարինման: Այժմ Օհանյանը ստիպված է նոր ակումբ որոնել: Տեղին է հիշեցնել, որ ժամանակին Հայաստանի երիտասարդական հավաքականի մարզիչները նրան հրավիրում էին հավաքական, սակայն Օհանյանը մերժել էր հրավերը՝ հույս ունենալով հանդես գալու ՌԴ ընտրանում: Իսկ թե ինչ ստացվեց դրանից, ցայսօր կերպով երեւում է նրա ներկա իրավիճակից:

Ինչ վերաբերում է Սարգիս Հովսեփյանին ու Անդրեյ Մովսիսյանին, ապա նրանք կշարունակեն ելույթները «Տորպեդո-Մետալուրգում»: Թիմն իր առաջին ուսումնամարզական հավաքը սկսել է դեկտեմբերի 18-ին Կիսլովոդսկում: Նշենք, որ բացի Կարեն Օհանյանից, տրանսֆերի են հանվել նաեւ Դմիտրի Խլեստովը, Վլադիմիր Կորիտկոն, Միրո Կատիչը, Ռոման Սլավնովը, Ալեքսանդր Եշկինը, Վիտալի Լիխինը, Անդրեյ Նիկիտինը, Ալեքսեյ Շերստնյովը, Ալեքսանդր Ռեխվիաշվիլին, Սերգեյ Ստեպանովը, Բորիս Գորովոյը, Սերգեյ Ռոմանովը, Անդրեյ Նովոսադովը, Լեւան Բերեշվիլին, Վլադիմիր Կազակովը:

Ի դեպ, ակումբի ինտերնետային սայթում անցկացված հարցման արդյունքներով «Տորպեդո-Մետալուրգի» լավագույն դարպասապահ է ճանաչվել Վիտալի Աստախովը, պաշտպան՝ Ալեքսանդր Կոմադինուն, կիսապաշտպան՝ Վալերի Լեոնովը, հարձակվող՝ Հեկտոր Բրակամոնտեն:

Անրի Միշելն իր պայմաններն է առաջադրում

Եթե մոտ ժամանակներս Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Մերաբ Ժորդանիան ազատվի կալանքից, ապա ֆրանսիացի անվանի մարզիչ Անրի Միշելը կժամանի Թբիլիսի՝ քննարկելու երկրի ազգային հավաքականի ղեկը ստանձնելու հարցը: Այս մասին Թբիլիսիի «Օլիմպի» թերթին տված հարցազրույցում նշել է մարզչի գործակալ Բայրամ Տուտումլուն: Նման պայմանավորվածություն Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի ղեկավարության հետ ձեռք էր բերվել նոյեմբերի վերջին: Ըստ գործակալի, իրավիճակի փոփոխության եւ Ժորդանիային կալանավորելու հետեւանքով Անրի Միշելը հետաձգել է իր այցը Վրաստան, քանի որ նա պետք է բանակցեր Ժորդանիայի հետ:

Միաժամանակ, վրացական լրատվամիջոցները լուրեր են տարածել, որ Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի ղեկավարությունը մտադիր է հրաժարվել օտարերկրացի մարզիչ հրավիրելու մտքից: Բացառված չէ, որ հավաքականի ղեկը ստանձնի վրաց մասնագետներից մեկը: Նշվում են Ռեւազ Ձոձուաշվիլու, Մուրթազ Խուրցիլավայի, Վլադիմիր Գուցաեւի, ինչպես նաեւ Թբիլիսիի «Դինամոյի» գլխավոր մարզիչ, խորվաթ Իվո Շուշակի ազգանունները: Ի դեպ, վերջինս այս տարվա սկզբին գլխավորել է հավաքականը: Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան առայժմ չի արձագանքել լրատվամիջոցներում տարածված լուրերին:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Մարդկային հարաբերություններում ամենակարեւորը փոխվստահության հաստատումն է

Հարցազրույց Փարիզում դեսպան Էդ. Նալբանդյանի տիկնոջ` Նաստյա Նալբանդյանի հետ

- Տիկին Նալբանդյան, երեւի թե սկսենք այն հարցից, թե ինչպես եք ծանոթացել պարոն Նալբանդյանի հետ:

- Մենք ծանոթացանք Մոսկվայում, որտեղ երկուսս էլ ավարտել ենք միեւնույն` Մոսկվայի պետական միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտը, էդվարդը` միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետը, ես` միջազգային իրավունքինը: Ճիշտ է, մեր ծանոթության պահին նա արդեն մի քանի տարի աշխատել էր Լիբանանում, իսկ ես դեռ սովորում էի ինստիտուտի երրորդ կուրսում: Նա լինելով Մոսկվայում` արձակուրդում, հյուր էր եկել եղբորս, որի հետ մոտ ընկերներ էին: Ես շատ լավ եմ հիշում նոյեմբերյան այն անձրեւոտ օրը: Անցնելով տուն ինստիտուտից հետո` հագուստս փոխելու եւ իմ գործերով նորից դուրս գալու համար, հանկարծ, ինձ համար անսպասելի, ես հանդիպեցի իմ ճակատագրին:

- Ընտանիքում ի՞նչն է գերիշխում համերաշխ ապրելու համար, սե՞րը, փոխադարձ հարգա՞նքը, թե՞ փոխըմբռնումը:

- Լավ է, երբ կա թե մեկը, թե մյուսը, թե երրորդը: Չգիտեմ, գուցե տարիների հետ փոխվում է նրանց տեղը... Սակայն, կարծում եմ, որ զգացմունքային կողմը շատ կարեւոր է, դժվար թե մարդկանց առանց դրա հետաքրքիր լինի համատեղ կյանքի ընտանիքում: Առավել եւս կնոջ համար: Կյանքն առանց սիրո զուրկ է իմաստից: Փոխըմբռնման բացակայությունը կամ դրա պակասը, եթե մեզ ամենամոտ մարդը մեզ վատ է հասկանում, կարող են բարդացնել եւ անգամ անհնար դարձնել համատեղ կյանքը:

- Որպես դեսպանի կին, ամեն պահի, երեւի, շրջապատի հանդեպ պատասխանատվության զգացողություն ունեք, այդպե՞ս է...

- Պատասխանատվությունը կարեւոր տարր է ինչպես աշխատանքում, այնպես էլ մարդկային հարաբերություններում եւ ընդհանրապես կյանքում: Նվիրվածությունը գործին, ինքնանվիրումը, ոչ-անտարբեր վերաբերմունքը այն ամենին, ինչ անում ես` այսպես եմ ես հասկանում պատասխանատվությունը: Կարծում եմ, որ այլ ձեւով չի կարելի վերաբերվել կյանքին, այն ամենին, ինչ մեզ շրջապատում է եւ, գլխավորը, ինքդ քո հանդեպ: Գիտեք, անպատասխանատվության հետեւանքները չափազանց ծանր կարող են լինել:

- Պաշտոնական հանդիպումների ժամանակ միշտ լուռ եք, մինչդեռ Ձեր նման կանայք սիրում են ակտիվ գործունեություն, ի՞նչն է խանգարում դրան:

- Երեւի միշտ ինչ-որ մեկին դուր չի գալիս, որ դեսպանի կինը չափազանց քիչ է հայտնվում, մյուսներին գրգռում է, որ նա միշտ աչքի առաջ է: Կարծում եմ, որ կարեւոր է գտնել ամուսնու կողքի սեփական պահվածքը, որը չի հակասի անձնական հասկացություններին, բայց եւ միաժամանակ չի խանգարի կատարել պարտականությունները: Իսկ դրանք շատ են, եւ ոչ բոլորն են ակնհայտ, ոչ բոլորն են երեւում:

Դիվանագիտական կյանքում շատ են պայմանականությունները, ձեւականությունները, իսկ ես սիրում եմ ոչ-ձեւական, անկեղծ շփումը, եւ այդ հիմքի վրա եմ կառուցում իմ հարաբերությունները մարդկանց հետ, որոնք նույնպես պատրաստ են նման հարաբերության:

- Երբ մարդիկ անկեղծ հետաքրքրվում են Հայաստանով, ժողովրդով, հիմնահարցերով, ապա նման մարդկանց հետ հաստատվում են փոխվստահության, բարեկամական հարաբերություններ: Իսկ եթե ուղղակի ձեւ են անում, «քաղաքավարությունից ելնելով», ապա դա ամիջապես զգացվում է:

- Ինձ թվում է, որ հատկապես դիվանագիտության մեջ դժվար է արդյունքի հասնել, եթե չկա վստահություն: Անգամ ամենաբարդ հարցերի լուծման համար առաջնահերթը է, սովորաբար, փոխվստահության հաստատումը:

- Ձեր ամուսինը վայելում է հանրության սերն ու հարգանքը: Իր գործը կատարում է դիվանագիտական բարձրակարգ ունակությամբ: Այսինքն մարդ, որն իր տեղում է: Իսկ սա կնշանակի շատ քիչ լինել ընտանիքում, դժվար չէ՞...

- Դա երեւի ամենացավոտ հարցն է: Դժբախտաբար, մենակությանը սկսում ես ընտելանալ եւ ամուսնու գրեթե բացարձակ զբաղվածության պայմաններում փնտրել «վերապրելու» սեփական միջոցները: Ստիպված ես ինչ-որ ձեւով կազմակերպել կյանքդ` համաձայն այդ իրողության: Ես մի անգամ մտերիմ ընկերուհուս, որի ամուսինը թոշակի է անցել, կասկածով հարցրի. «Ինչ ես կարծում, էդվարդը ե՞րբ կգտնի ինձ համար ավելի ժամանակ»: «Երբ անցնի թոշակի», պատասխանեց ընկերուհիս:

- Ըստ Ձեզ, ի՞նչ է ընտանիքը...

- Իմ, ինչպես նաեւ, կարծում եմ, կանանց մեծ մասի համար, ընտանիքը երջանկության, բարեկեցության հիմքն է, ամենամոտ եւ ամենաթանկ մարդիկն են: Նրանք ինձ տալիս են կենսունք, նրանց համար եմ ապրում: Ընտանիքում բոլորը պետք է միմյանց օգնեն, աջակցեն եւ հասկանան: Ջանան միմյանց ուրախացնել` անգամ ինչ-ինչ մանրուքներով: Ընդ որում, իմ կարծիքով, չպետք է մոռանալ, որ ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամ իր հետաքրքրությունների եւ «տարածքի» իրավունքն ունի: Դրան պետք է վերաբերվել հարգանքով եւ ըմբռնումով: Ես շատ եմ սիրում տունը, չնայած ողջ կյանքում թափառում եմ: Գուցե, հենց այդ պատճառով այն ունի ինձ համար այդպիսի մեծ նշանակություն: Որտեղ եւ ինչքան էլ կարճ ժամանակով գտնվել ենք, միշտ աշխատել եմ, որ լինի «ինչպես տանը»: Ինձ համար իմ տունն իմ ամրոցն է, որտեղ կարելի է «թաքնվել վատ եղանակից», լինել լռության մեջ, զբաղվել սիրելի գործերով, լիցքաթափվել: Ամենուր տանում եմ իմ այն իրերը, որոնց ընտելացել եմ, բայց որոնք հաճախ արդեն ունեն խորհրդանշական նշանակություն:

- Ինչպե՞ս է ընդունված Ձեր ընտանիքում, նախընտրում եք ճաշել տանը, թե՞... Ինչպիսին են Ձեր խոհանոցը, ճաշատեսակները, հյուրասիրությունները:

- Ես ճաշ եմ պատրաստում ամեն օր կամ օրը մեջ, բայց հասարակ, շատ ժամանակ չխլող ինչ-որ բան` քիչ կալորիական: Շատ եմ սիրում հայկական խոհանոցը, հատկապես տոլման, չնայած դրա պատրաստումը պահանջում է մեծ համբերություն, հարիսան, սպասը, չիրման:

Երբ ընդունում ենք օտարազգի հյուրերի, աշխատում եմ պատրաստել հայկական ճաշատեսակներ, հատկապես այնպիսիք, որ կարողանում եմ լավ պատրաստել: Մենք հաճախ ստիպված ենք ճաշել տնից դուրս, բայց միշտ հաճույքով հավաքվում ենք երեքով` ամուսնուս եւ դստերս հետ` կեսգիշերի մոտ, խոհանոցի սեղանի շուրջ:

-Դուք Ձեզ համարո՞ւմ եք երջանիկ մարդ:

- Չի կարելի Աստծուն բարկացնել եւ ասել, որ ես դժբախտ մարդ եմ: Բայց նա մեզ է ուղարկել բավականին փորձություններ եւ կյանքում ոչինչ հեշտ չի տրվել: Սակայն կողքից, իհարկե, կարող է այլ կերպ թվալ:

Մի անգամ կարդացի Կատրին Դենյովի հետ հարցազրույց, որում նա այդ հարցին պատասխանել է, որ մենք մոտենում ենք երջանկությանը, հպվում ենք նրան, եւ հետո հեռանում ենք նրանից կամ նա է հեռանում:

Երեւի երջանկությունը ինչ-որ անորսալի բան է:

Հարցազրույցը վարեց
ԱՆԺԵԼԱ ՍԱՀԱԿՅԱՆԸ
Արտատպված «Աշխարհ» թերթից, Փարիզ

Քննություն եվրոպական մթերքների խոշորագույն արտադրող «Պարմալատի» գործով

Կաթնեղեն եւ այլ մթերքներ արտադրող «Պարմալատ» իտալական ֆիրման հայտնվել է սնանկացման սպառնալիքի տակ: BBC-ն հաղորդում է, որ ընկերության ղեկավարները ամբաստանվում են մեքենայությունների եւ ֆիրմայի ֆինանսական վիճակի վերաբերյալ կեղծ տեղեկությունների տրամադրման մեջ:

Սկսված քննության ընթացքում «Պարմալատի» հաշիվներում հայտնաբերվել է 4 մլրդ եվրոյի պակասորդ: Հաղորդվում է, որ ընկերության բաժնետոմսերն արժեզրկվել են 66 տոկոսով: Ֆիրմայի կառավարումը հանձնվել է ճգնաժամային իրավիճակների մեջ մասնագիտացած կառավարիչների հատուկ խմբին: «Պարմալատի» գրասենյակներում անցկացվել են խուզարկություններ:

Եվրոպայում սննդամթերքի խոշորագույն արտադրողներից մեկը` «Պարմալատը» 35 հազար աշխատակից ունի աշխարհի 30 երկրում, այդ թվում Ռուսաստանում (Պետերբուրգ, Եկատերինբուրգ, Բելգորոդ):

Իտալիայի վարչապետ Սիլվիո Բեռլուսկոնին հայտարարել է, թե կառավարությունը «կմիջամտի» ֆիրման փրկելու եւ աշխատատեղերը պահպանելու նպատակով:

Պ. Ք.

ՄԱՄԼՈ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում

ԿԲ խորհուրդը դեկտեմբերի 23-ի նիստում, որը վարում էր բանկի նախագահ Տ. Սարգսյանը, փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարեց «ՀՀ ԿԲ-ում կանխիկ դրամով իրականացվող գործառնությունների» կարգում, լրացումներ կատարեց «Դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությունների լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի գրանցումը, դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությունների ղեկավարների որակավորումը» կանոնակարգ 16-ում, եւ հաստատեց «ՀՀ ԿԲ կողմից ՀՀ դրամանիշերի թողարկման վերաբերյալ» կարգը:

Խորհուրդը որոշեց ՀՀ տարածքում գործող բանկերի` ՀՀ ԿԲ-ում պահուստավորված գումարների դիմաց ՀՀ ԿԲ կողմից վճարվող տոկոսները 2004 թ. հունվարի 1-ից հաշվարկել տարեկան 3 տոկոս դրույքով` հիմք ընդունելով տարին 365 օր:

Խորհրդի որոշմամբ փոփոխություն կատարվեց «ՀՀ ԿԲ հաշվապահական հաշվառման հաշիվների պլանում»:

Խորհրդի հավանությանն արժանացան «Ինկասացիայի մասին» ՀՀ օրենքի եւ ««Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծերը:

ԿԲ կառավարման բարձրագույն մարմինը որոշեց արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիաներ տրամադրել անհատ ձեռնարկատերեր Նաիրի Մաթինյանին, Ռուզաննա Զաքարյանին, Վարդան Վարդազարյանին, Նունե Սեդրակյանին եւ «Ինվեստէքս» ՓԲԸ փոխանակման կետին, գրանցել «Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ-ի «Արտաշատ» մասնաճյուղը ք. Արտաշատ, Խարազյան 1 հասցեով, եւ թույլատրել «Աերոֆլոտ» ՍՊԸ փոխանակման կետի թիվ 17 մասնաճյուղի գործունեության վայրի փոփոխությունը ք. Երեւան, Կասյան 2 հասցեում:

Խորհրդի որոշմամբ ուժը կորցրած ճանաչվեց արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններ իրականացնելու թիվ 469 լիցենզիան:

ԿԲ խորհուրդը որոշեց հրատարակել «ՀՀ ԿԲ տեղեկագիր» ամսական պարբերականի 2003 թվականի նոյեմբեր ամսվա համարը:

ԿԲ խորհուրդը թույլատրեց «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ ինքնալուծարումը եւ ուժը կորցրած ճանաչեց «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիան:

ՀՀ ԿԲ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

For Your Internal News of Armenia Log on to

www.azg.am

In Armenian, Russian, English and Turkish

ՌԱԴԻՈՆ ԼՍԻՐ`
ՌԱԴԻՈՆ ԱԼԻՔՈՎ

Ուզո՞ւմ եք ամենավերջին իրադարձություններին եւ օրվա մամուլի հրապարակումներին ծանոթանալ ամենաառաջինը
Ուզո՞ւմ եք լսել բազմակողմանի վերլուծություն եւ անաչառ մեկնաբանություն

Հետեւեք
Հայաստանի Հանրային ռադիոյի
«Ռադիոլուր» եւ «Ռադիոպրես»
լրատվական-վերլուծական ծրագրերին ամեն օր` ուղիղ եթերում
ժամը 6.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00 (հայերեն եւ ռուսերեն տարբերակներով), 17.00, 18.00, 22.00, 23.00
«Ռադիոպրեսը»` օրվա մամուլի տեսությամբ եթեր- ում է ժամը 9.50-ին եւ 11.45-ին

18.00-ին
Հիմնական
թողարկումը

Օպերատիվ լրատվություն
Բազմակողմանի վերլուծություն
Անաչառ մեկնաբանություն
Հյուր` ուղիղ եթերում
Լրագրողական հետաքննություն
Մամուլի տեսություն` «Ռադիոպրես»

Մեզ տարբեր ժամերի կարող եք լսել
62, 215, 1282 մետր ալիք, FM 102 եւ FM 107.6,

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 24.12.2003 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	561.52	555.90	567.10
EUR	1	եվրո	695.84	691.70	700.00
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.20	18.00	20.40

Հրավիրում ենք ամանորյա գիշերն անցկացնելու

«Էրեբունի» հյուրանոցի ռեստորանում: Ուրախ երաժշտությունը Ձեզ կպարգեւի հաճելի գիշեր: Դուք կուրախանաք մինչեւ լույս: Ցանկացողներին տրամադրվում են անվճար հյուրասենյակներ:
Տոմսերի համար դիմել հյուրանոցի ադմինիստրատորին,

հեռ.` 56 49 93:
Տոմսի արժեքը` 30 դոլար:

Գովազդի համար զանգահարել` 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը` 3000 Ստորագրված է տպագրության` 23. 12. 2003 Գինը` 100 դրամ